

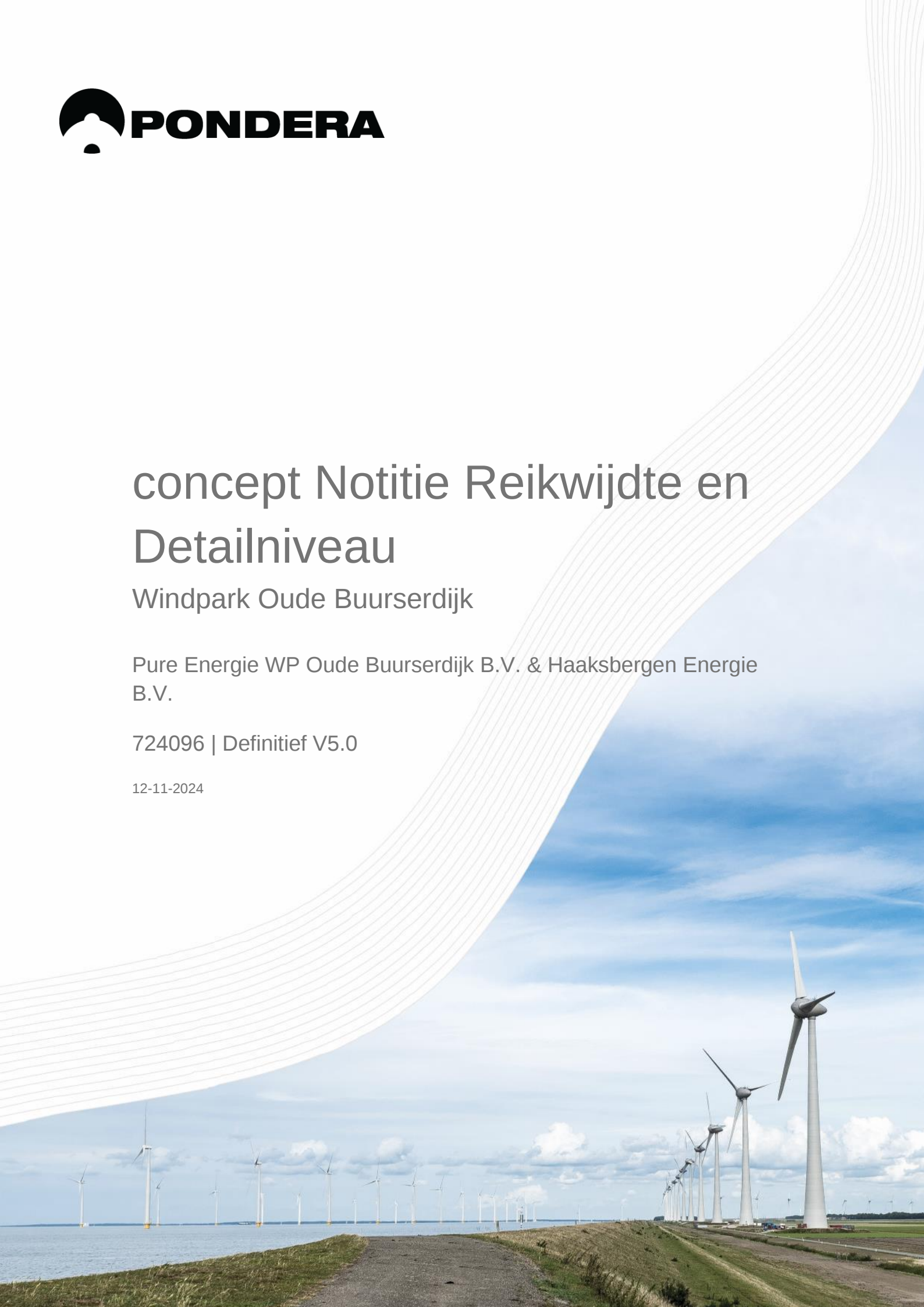
concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Windpark Oude Buurserdijk

Pure Energie WP Oude Buurserdijk B.V. & Haaksbergen Energie
B.V.

724096 | Definitief V5.0

12-11-2024

Pondera

Hoofdvestiging Nederland
Amsterdamseweg 13
6814 CM Arnhem
088 – pondera (088-7663372)
info@ponderaconsult.com

Postbus 919
6800 AX Arnhem

Vestiging South East Asia
Jl. Mampang Prapatan XV no 18
Mampang
Jakarta Selatan 12790
Indonesia

Vestiging North East Asia
Suite 1718, Officia Building 92
Saemunan-ro, Jongno-gu
Seoul Province
Republic of Korea

Vestiging Vietnam
7th Floor, Serepok Building
56 Nguyen Dinh Chieu Street, Da Kao Ward,
District 1 Ho Chi Minh City
Vietnam

Colofon

Soort document
concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Projectnaam
Windpark Oude Buurserdijk

Versienummer
Definitief V5.0

Datum
12-11-2024

Project nummer
724096

Opdrachtgever
Pure Energie WP Oude Buurserdijk B.V. &
Haaksbergen Energie B.V.

Auteur

[Redacted]

Nagekeken door

[Redacted]

Disclaimer

In het onderzoek is gebruik gemaakt van algemeen geaccepteerde uitgangspunten, modellen en informatie die ten tijde van het opstellen van dit rapport ter beschikking stonden. Aanpassingen in de uitgangspunten, modellen of gebruikte gegevens kunnen leiden tot andere uitkomsten. De aard en de nauwkeurigheid van de gebruikte gegevens voor het onderzoek bepalen in belangrijke mate de nauwkeurigheid en de onzekerheden van de berekende uitkomsten. Pondera is niet aansprakelijk voor gederfde inkomsten of schade die wordt geleden door opdrachtgever(s) en/of derden uit conclusies die gebaseerd zijn op gegevens die niet van Pondera afkomstig zijn. Deze rapportage is opgesteld met de intentie dat deze alleen gebruikt wordt door de opdrachtgever en slechts voor het doel waarvoor de rapportage is opgesteld. Er mag geen beroep worden gedaan op de informatie uit deze rapportage voor andere doeleinden zonder schriftelijke toestemming van Pondera. Pondera is niet verantwoordelijk voor de consequenties die kunnen voortvloeien uit het oneigenlijk gebruik van de rapportage. De verantwoordelijkheid voor het gebruik van (de analyse, resultaten en bevindingen in) de rapportage blijft bij de opdrachtgever. De Rechtsverhouding opdrachtgevers – architect, ingenieur en adviseur conform DNR 2011 is te allen tijde van toepassing. Pondera werkt met een kwaliteitsmanagementsysteem dat door EIK gecertificeerd is volgens de ISO 9001:2015 norm.

Inhoudsopgave

1	Aanleiding	2
1.1	Achtergrond project	2
1.2	Waarom een mer-procedure?	3
1.3	Procedures en besluiten	6
1.4	Doel en inhoud van deze Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD)	7
1.5	Initiatiefnemers en bevoegd gezag	7
1.6	Leeswijzer	8
2	Beleidskader	9
2.1	Mondiaal en Europees beleid	9
2.2	Rijksbeleid	9
2.3	Provincie Overijssel	13
2.4	Regionale Energie Strategie	16
2.5	Gemeentelijk beleid	17
2.6	Conclusie beleid	18
3	Voorgenomen activiteit en alternatieven	19
3.1	Huidige situatie	19
3.2	Projectbeschrijving	20
3.3	Alternatieven	22
3.4	Referentiesituatie en autonome ontwikkelingen	28
4	Onderzoek naar mogelijke milieueffecten	29
4.1	Inleiding	29
4.2	Milieueffecten beoordeling bij de inrichtingsalternatieven	29
4.3	Ontwikkelingen in en nabij het projectgebied	40
4.4	Werkwijze effectbeoordeling	42
4.5	Mitigerende maatregelen	43
4.6	Leemten in kennis en informatie	43
4.7	Evaluatie	43
5	Procedure en besluitvorming	44
5.1	Mer-procedure	44
5.2	Vergunningen	46
5.3	Informatie en inspraak	47

1 Aanleiding

1.1 Achtergrond project

Pure Energie WP Oude Buurserdijk B.V. (hierna te noemen: Pure Energie) en Haaksbergen Energie B.V. (hierna te noemen: Energiecoöperatie Haaksbergen) hebben een plan voor een windpark van vier of vijf windturbines nabij Buurse in de gemeente Haaksbergen. Hiervoor is een verzoek bij de provincie Overijssel ingediend. Gedeputeerde Staten hebben op 13 februari 2024 besloten hun medewerking te verlenen¹. De provincie Overijssel is het bevoegd gezag voor Windpark Oude Buurserdijk. Het college van B&W van de gemeente Haaksbergen heeft op 27 februari 2024 besloten de provincie niet te verzoeken het bevoegd gezag voor Windpark Oude Buurserdijk over te dragen aan de gemeente Haaksbergen.

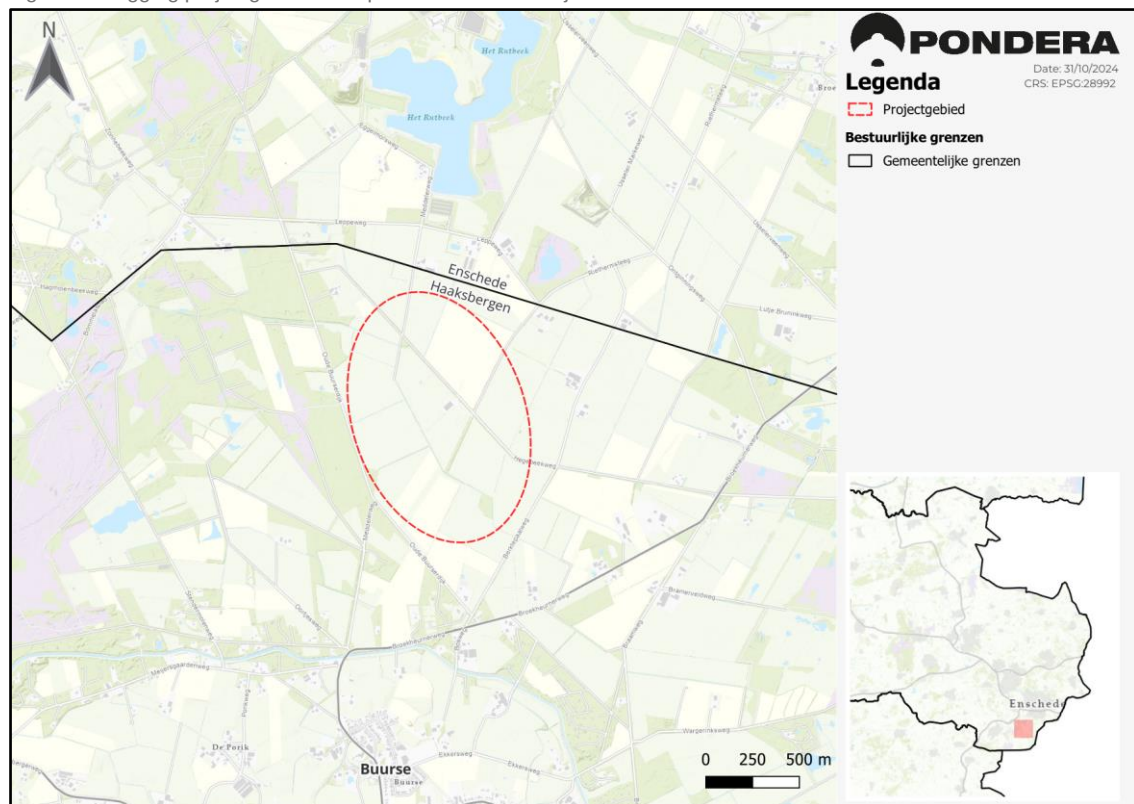
De initiatiefnemers gebruiken de mer-procedure om het optimum te vinden tussen enerzijds maximale duurzame energieopwekking en anderzijds het effect op de omgeving. De concept NRD (cNRD) is de eerste stap in de mer-procedure om te komen tot het MER². Het doel van de cNRD is om betrokkenen en belanghebbenden te informeren over de inhoud en diepgang (de reikwijdte en het detailniveau) van het nog op te stellen MER. Het doel is eveneens om betrokkenen en belanghebbenden in dit stadium te raadplegen om reacties waar mogelijk te kunnen meenemen in de uit te voeren onderzoeken.

Het initiatief Windpark Oude Buurserdijk bestaat uit een windpark met vier tot vijf windturbines. Het projectgebied is gelegen ten oosten van de plaats Haaksbergen, op ongeveer een kilometer afstand ten noorden van het dorp Buurse (Zie figuur 1.1). Het projectgebied ligt tevens op relatief korte afstand van de Duitse grens, die bedraagt ruim drie kilometer.

¹ <https://zoek.officiëlebevestigingen.nl/prb-2024-1838.pdf> en <https://zoek.officiëlebevestigingen.nl/prb-2024-7734.pdf>

² Mer = de milieueffectrapportage (de procedure); MER = het milieueffectrapport (het product)

Figuur 1.1 Ligging projectgebied Windpark Oude Buurserdijk

1.2 Waarom een mer-procedure?

1.2.1 Inleiding

De procedure van een milieueffectrapportage (mer) is een hulpmiddel bij het nemen van besluiten. Het doel van de mer is het milieubelang een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming over een plan of project. Een mer is dus altijd gekoppeld aan een 'moederbesluit' voor het plan of project. Een belangrijk onderdeel van de mer is het objectief beschrijven van de (relevante) milieueffecten van het plan of project in het milieueffectrapport (MER). Het MER moet uitgaan van de maximale mogelijkheden van het plan of project en alternatieven beschrijven en vergelijken.

De inhoudelijke vereisten aan een mer zijn vastgelegd in Hoofdstuk 11 van het Omgevingsbesluit (Ob). Een milieueffectrapport wordt opgesteld om de (mogelijke) effecten van de voorgenomen activiteit en eventuele alternatieven daarvoor op de natuur, het milieu, archeologische waarden, leefomgeving en (andere) gebruiksfuncties van het betrokken gebied voor de afweging daarvan bij besluitvorming in beeld te brengen. De functie van het onderzoeken van alternatieven is dat verschillende mogelijkheden voor de voorgenomen activiteit met elkaar vergeleken worden op milieueffecten. Zo wordt het milieubelang volwaardig meegewogen in de besluitvorming over het voornemen en het uiteindelijk te realiseren project.

De wettelijke basis voor de mer ligt in Europese wet- en regelgeving. De Europese richtlijn voor strategische milieubeoordeling (SMB-richtlijn) regelt de mer voor plannen en programma's; de Europese mer-richtlijn regelt de mer voor projecten. Daarnaast geldt het Verdrag van Espoo als er

grensoverschrijdende milieueffecten kunnen zijn (Kader 1.1). Gezien de nabijheid van de Duitse grens (rond de 3 km) kan er sprake zijn van eventuele grensoverschrijdende milieueffecten. Grensoverschrijdende effecten verwachten wij op dit moment enkel voor Ecologie. De afstand tot de grens is dusdanig groot dat wij dit niet verwachten voor aspecten als geluid en slagschaduw. Uit de onderzoeken ten behoeve van het MER wordt definitief duidelijk in hoeverre er grensoverschrijdende milieueffecten zijn.

Kader 1.1 Verdrag van Espoo

Op 25 februari 1991 is in Espoo (Finland) het VN-verdrag over grensoverschrijdende milieueffectrapportage tot stand gekomen. Het verdrag is op 10 september 1997 in werking getreden. Ook de Europese Unie heeft het verdrag ondertekend. Kern van het Verdrag van Espoo is dat, in geval van mogelijke grensoverschrijdende milieugevolgen, het publiek en autoriteiten in het buurland op dezelfde wijze en tijd worden betrokken bij de mer-procedure als de autoriteiten en het publiek in Nederland. In de Omgevingswet en het Omgevingsbesluit is zowel het Verdrag van Espoo als het betreffende artikel van de Europese richtlijn geïmplementeerd.

1.2.2 Mer-plicht

De oprichting, wijziging of uitbreiding van een windturbinepark valt onder de mer-regelgeving. Voor projecten of besluiten waarbij aanzienlijke milieueffecten kunnen optreden geldt een mer-(beoordelings)plicht. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen het opstellen van een planMER en een projectMER. Een korte toelichting op de mer-beoordeling, planMER en projectMER is opgenomen in Kader 1.2.

Kader 1.2 Plan-mer en project-mer

Plan-mer

Plan-mer ondersteunt de overheid bij strategische afwegingen over 'wettelijk of bestuursrechtelijk voorgeschreven' plannen, zoals omgevingsvisies, programma's, omgevingsplannen en voorkeursbeslissingen bij projectbesluiten. Het milieueffectrapport en plan gaan dan bijvoorbeeld over nieuw omgevingsbeleid, tracés voor hoogspanningsverbindingen of de keuze van locaties voor duurzame energie, woningen of bedrijven.

Milieueffectrapportage is verplicht bij een plan als:

- het plan kaders stelt voor projecten in het plangebied waarvoor volgens het Omgevingsbesluit een project-mer of een mer-beoordeling verplicht is, of;
- de ontwikkelingen binnen het plan mogelijk tot significante gevolgen leiden voor Natura 2000-gebieden waardoor een Passende beoordeling (een wettelijk voorgeschreven beoordeling van gevolgen voor Natura 2000-gebieden) nodig is.

De plan-mer-beoordeling kan een uitzondering vormen op deze situaties. De eerste voorwaarde is dat een plan over projecten gaat die zelf mer-beoordelingsplichtig zijn. De tweede voorwaarde is dat het plan over een klein gebied op gemeentelijk niveau gaat óf een kleine wijziging van een plan omvat. Als aan die voorwaarden is voldaan, mag het bevoegd gezag eerst beoordelen of het plan aanzienlijke milieueffecten heeft, en dus of een milieueffectrapport nodig is.

Daarnaast is plan-mer-beoordeling aan de orde als een plan kaders stelt voor andere projecten dan de projecten uit bijlage V Omgevingsbesluit. In de praktijk is er snel sprake van 'kaderstelling', waardoor deze vorm van de plan-mer-beoordeling in veel gevallen verplicht is.

Project-mer

Bij een besluit over realisatie van een project volgt een project-mer over de milieugevolgen van concrete alternatieven.

Milieueffectrapportage is verplicht bij een project als:

- het project in kolom 1 staat van de tabel in bijlage V Omgevingsbesluit en
- er een projectbesluit of een besluit als genoemd in kolom 4 van de tabel nodig is, bijvoorbeeld een omgevingsvergunning.

Als het project voldoet aan de voorwaarden in kolom 2 van de tabel in bijlage V Omgevingsbesluit, dan is het opstellen van een project-milieueffectrapport verplicht. Voldoet het project niet aan die voorwaarden, dan is kolom 3 van de tabel van toepassing en mag eerst een mer-beoordeling gedaan worden. Met een mer-beoordeling bepaalt het bevoegd gezag of het project aanzienlijke milieueffecten heeft en dus of een milieueffectrapport nodig is.

Op grond van artikel 16.43 lid 1 Omgevingswet (Ow) worden in bijlage V van het Omgevingsbesluit projecten aangewezen waarvoor een mer-(beoordelings)plicht geldt. De oprichting, wijziging of uitbreiding van een windturbinepark is opgenomen in onderdeel C2. Voor een windpark van 3 of meer windturbines geldt een mer-beoordelingsplicht, terwijl voor een windpark van 20 of meer windturbines een mer-plicht geldt.

De initiatiefnemers kiezen voor het opstellen van een vrijwillig MER

Het beoogde voorgenomen Windpark Oude Buurserdijk bestaat uit vier of vijf windturbines en is dus mer-beoordelingsplichtig voor het verkrijgen van de omgevingsvergunning(en). De project-mer-beoordelingsplicht houdt in dat het bevoegd gezag moet beoordelen of het doorlopen van een project-mer noodzakelijk is. De initiatiefnemers hebben, gezien de aard en schaal van het project en de keuzemogelijkheden voor verschillende alternatieven, er voor gekozen om direct een (vrijwillig) projectMER op te stellen. Een beoordeling door het bevoegd gezag of inderdaad een project-mer noodzakelijk is voor de omgevingsvergunning(en) kan daarom achterwege blijven.

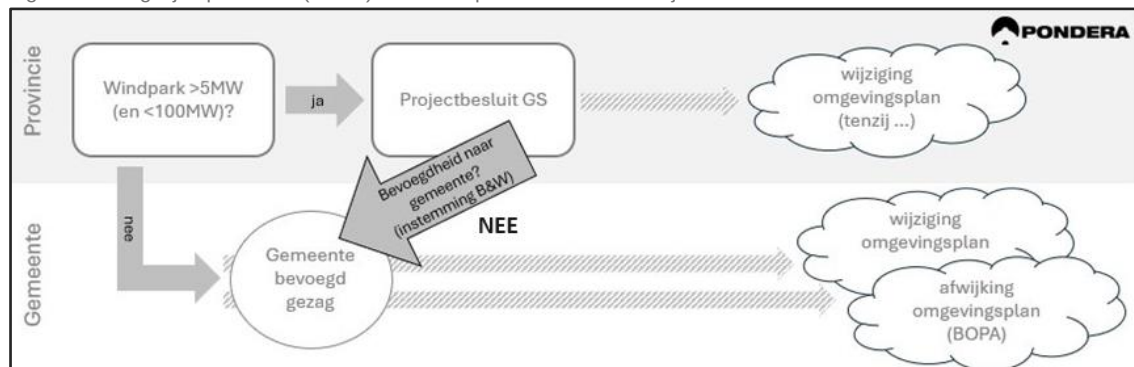
Aangezien het project mogelijk wordt gemaakt met een projectbesluit, (zie volgende paragraaf), en er geen voorkeursbeslissing wordt genomen, wordt voor het project enkel vrijwillig een projectMER uitgevoerd. Er is dus geen sprake van een mer-beoordeling en/of een plan-mer.

1.3 Procedures en besluiten

De mer-procedure is een hulpmiddel bij het nemen van besluiten en is bedoeld om het milieubelang een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming over een plan of project. De mer-procedure is daarom altijd gekoppeld aan een (ruimtelijk) besluitvormingsprocedure voor een initiatief, in deze Windpark Oude Buurserdijk. Binnen het geldende omgevingsplan van gemeente Haaksbergen is de realisatie van het windpark niet mogelijk. Een ruimtelijke (besluitvormings)procedure en bijbehorende omgevingsvergunning(en), gekoppeld aan de mer-procedure, is daarom noodzakelijk om het windpark mogelijk te maken.

Om het windpark ruimtelijk mogelijk te maken zijn verschillende procedures mogelijk: Projectbesluit (met bijbehorende projectprocedure) door de provincie, een wijziging van het omgevingsplan of omgevingsvergunning(en) voor het afwijken van het omgevingsplan (buitenplanse omgevingsplanactiviteit; BOPA) door de gemeente (zie ook Figuur 1.2).

Figuur 1.2 Mogelijke procedure(keuze) voor Windpark Oude Buurserdijk

Voor de aanleg een windpark met een capaciteit tussen de 5 en 100 MW zijn Gedeputeerde Staten (GS) op basis van artikel 9 van de Elektriciteitswet 1998 (in beginsel) bevoegd gezag voor de ruimtelijke besluiten en omgevingsvergunning(en). Gedeputeerde Staten hebben op 13 februari 2024 besloten om medewerking te verlenen aan het Windpark Oude Buurserdijk en aangegeven, in afstemming met de gemeente Haaksbergen, het bevoegd gezag te zijn voor dit project. Het college van B&W van de gemeente Haaksbergen heeft op 27 februari 2024 ook besloten de provincie niet te verzoeken het bevoegd gezag over te dragen aan de gemeente Haaksbergen. Dit is vervolgens opgenomen in de

Beleidsnota Windenergie Haaksbergen die op 29 mei 2024 is vastgesteld door de gemeenteraad van Haaksbergen³. Gedeputeerde Staten van Overijssel blijft dus het bevoegd gezag en voor het project wordt een projectbesluitprocedure doorlopen.

Naast de planologische toestemming in het Projectbesluit is ook een omgevingsvergunning nodig voor verschillende activiteiten voor realisatie van het windpark, waaronder (niet limitatief) een omgevingsvergunning bouwactiviteit, omgevingsvergunning milieubelastende activiteit, wateractiviteit omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit, en omgevingsvergunning Natura 2000-activiteit. De benodigde vergunningen kunnen integraal onderdeel zijn van het Projectbesluit maar ook apart gecoördineerd met het Projectbesluit tot stand komen.

1.4 Doel en inhoud van deze Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD)

1.4.1 Doel NRD

De concept NRD (cNRD) is de eerste stap in de mer-procedure om te komen tot het MER voor het Windpark Oude Buurserdijk. Het doel van de cNRD is om betrokkenen en belanghebbenden te informeren over de inhoud en diepgang (de reikwijdte en het detailniveau) van het nog op te stellen MER. Het doel is eveneens om betrokkenen en belanghebbenden in dit stadium te raadplegen om reacties te kunnen meenemen in de uit te voeren onderzoeken. De binnengekomen reacties en adviezen worden waar mogelijk betrokken bij de definitieve NRD die door het bevoegd gezag zal worden vastgesteld. Deze definitieve notitie is het uitgangspunt voor het opstellen van het MER.

1.4.2 Inhoud NRD

In de cNRD wordt aangegeven wat de voorgestelde reikwijdte en het voorgestelde detailniveau van het MER zal zijn (het onderzoeksvoorstel). De cNRD maakt inzichtelijk wat de aard en het doel is van de ontwikkeling, welke alternatieven in het MER worden bekeken en welke milieuaspecten worden onderzocht. Eenieder krijgt de mogelijkheid om advies te geven of hun reactie kenbaar te maken op de in de cNRD beschreven reikwijdte en aanpak voor het MER.

In hoofdstuk 5 is aangegeven hoe een reactie op de cNRD kan worden gegeven en wat er met deze reactie gebeurt.

1.5 Initiatiefnemers en bevoegd gezag

1.5.1 Initiatiefnemers project

De initiatiefnemers van Windpark Oude Buurserdijk zijn Pure Energie en Energiecoöperatie Haaksbergen. Nadere informatie over de initiatiefnemers is te vinden op de website <https://windparkoudebuurserdijk.nl/>. Het ontwikkelen en realiseren van het windpark omvat technische, organisatorische en financiële afweging- en beslismomenten, waaronder het bepalen van opstellingsalternatieven, communicatie met de omgeving, het financieren van de bouw en het selecteren van een windturbineleverancier. De initiatiefnemers zijn verantwoordelijk voor het opstellen van het MER. In Tabel 1.1 zijn de contactgegevens van de initiatiefnemers opgenomen.

³ [Vergadering Gemeenteraad 29-05-2024 Gemeente Haaksbergen \(notubiz.nl\)](#)

Tabel 1.1 Contactgegevens initiatiefnemers

Initiatiefnemers	
Naam	Pure Energie WP Oude Buurserdijk B.V. & Haaksbergen Energie B.V.
Contactpersoon	[REDACTED]
E-mailadres	info@windparkoudebuurserdijk.nl

1.5.2 Bevoegd gezag

Gedeputeerde Staten van Overijssel is het bevoegd gezag voor de mer-procedure en bereidt de procedure voor om te komen tot het MER en besluit over vaststelling van het MER. Gedeputeerde Staten legt dus ook deze cNRD ter inzage en beantwoordt de reacties.

1.6 Leeswijzer

In deze cNRD komen achtereenvolgens de volgende onderwerpen aan de orde:

- Het relevante beleidskader waarbinnen het project zich afspeelt (hoofdstuk 2);
- Een projectbeschrijving en alternatieven (hoofdstuk 3);
- Het uit te voeren onderzoek per milieuthema (hoofdstuk 4);
- Een overzicht van de mer-procedure, inclusief momenten en wijze waarop een reactie kan worden ingediend (hoofdstuk 5).

2 Beleidskader

2.1 Mondiaal en Europees beleid

2.1.1 Klimaatconferentie Parijs en Europese doelstelling

In december 2015 zijn (onder auspiciën van de Verenigde Naties) op de eenentwintigste klimaatconferentie in Parijs (COP21) 195 landen akkoord gegaan met een mondiaal klimaatverdrag dat de uitstoot van broeikasgassen moet terugdringen en daarmee de opwarming van de aarde te beperken. De Europese Unie heeft dit verdrag ook medeondertekend.

Voor nu is de Europese ambitie gebaseerd op een politieke overeenstemming⁴ waarin een bindende doelstelling ten aanzien van duurzame energieopwekking is vastgelegd. In 2030 moet tenminste 32% van het energieverbruik van de Europese Unie duurzaam zijn opgewekt. De uitstoot van broeikasgassen dient in 2030 met ten minste 55% te zijn gereduceerd ten opzichte van het niveau van 1990. Dat doel was eerder op 49% gesteld.

Conclusie Rijksbeleid:

De realisatie van het windpark draagt bij aan de mondiale en Europese ambitie en doelstellingen om het aandeel van duurzame elektriciteit in de totale elektriciteitsvoorziening te verhogen.

2.2 Rijksbeleid

2.2.1 Energieakkoord voor duurzame groei en Energieagenda

Het Energieakkoord voor duurzame groei (2013) biedt een langetermijnperspectief voor een breed gedragen, robuust en toekomstbestendig energie- en klimaatbeleid. Ruim veertig organisaties, waaronder overheden, werkgevers, vakbewegingen en natuur- en milieuorganisaties hebben zich verbonden om afspraken te maken over duurzame groei. Het akkoord is erop gericht om de economische structuur te versterken en om de komende jaren miljarden aan investeringen los te maken in alle sectoren van de samenleving. Door de uitvoering van het Energieakkoord voor duurzame groei werd er een sterke stijging beoogd in het aandeel duurzame energie van 4,5% in 2013 naar 14% in 2020 en 16% in 2023.

Met de Energieagenda (2016) is het de bedoeling om invulling te geven aan de doelstellingen voor de lange termijn. Hiermee wordt een duidelijke koers aangegeven om perspectief en zekerheid te kunnen bieden aan bedrijven en inwoners. De Energieagenda beschrijft de te maken stappen om de transitie naar een CO₂-arme energievoorziening in 2050 mogelijk te maken.

2.2.2 Nationaal Klimaatakkoord (2019)

Om de doelen te halen die in het Klimaatakkoord van Parijs zijn afgesproken heeft Nederland gewerkt aan een nationaal Klimaatakkoord. In het Klimaatakkoord, onder regie van het kabinet, maken bedrijven, maatschappelijke organisaties en overheden concrete afspraken over de maatregelen waarmee de CO₂-uitstoot in Nederland gehalveerd kan worden. Het centrale doel van het Klimaatakkoord is het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen in Nederland met ten minste 49% in 2030 ten opzichte

⁴ European Commission (2018). Europe leads the global clean energy transition. Bron: http://europa.eu/rapid/press-release_STATEMENT-18-4155_en.htm

van 1990. De verschillende sectoren (zoals gebouwde omgeving, mobiliteit, industrie, elektriciteit, landbouw en landgebruik) hebben hier hun eigen taak en rol in om dit gezamenlijk te bereiken.

Aan de sectortafel 'electriciteit' zijn afspraken geformuleerd die ertoe moeten leiden dat in 2030 meer dan 70% van de elektriciteitsproductie uit hernieuwbare bronnen komt. Een belangrijk doel is derhalve het vergroten van de productie van hernieuwbare energie. De omschakeling heeft impact op onze leefomgeving. Gemeenten en provincies hebben hierin met de aanpak van de Regionale Energiestrategie (RES) een belangrijke rol. Daarbij steunt het kabinet de mogelijkheid voor bewoners om te kunnen participeren in lokale energieprojecten.

De productie van hernieuwbare energie moet verviervoudigen. Concreet wordt hierbij gestreefd naar het opschalen van de elektriciteitsproductie uit hernieuwbare bronnen tot 84 TWh (terawattuur). De productie wind op zee moet worden uitgebreid, maar ook de productie zon en wind op land. In de hoofdlijnen staat als doel beschreven dat in 2030 via windenergie en zonne-energie op land 35 TWh wordt gerealiseerd. Ook wordt benadrukt dat de beschikbare ruimte zo efficiënt mogelijk benut moet worden door meervoudig ruimtegebruik. Vraag en aanbod dienen zoveel mogelijk bij elkaar gebracht te worden. Ten slotte is gesteld dat het belangrijk is om te zoeken naar functiecombinaties en aan te sluiten bij specifieke kwaliteiten van het gebied.

Voor hernieuwbaar op land (35 TWh) wordt vooral gekeken naar wind op land en zonne-energie. Dit zijn namelijk bewezen technieken met technische en economische haalbaarheid. Om deze opwekcapaciteit te realiseren is in het Klimaatakkoord opgenomen dat in dertig regio's door gemeenten wordt samengewerkt aan een Regionale Energiestrategie (RES). In deze RES wordt opgenomen waar en op welke manier deze opwekcapaciteit moet worden gerealiseerd. Windenergie is hierbij een van de belangrijkste opties. Ook in Overijssel is windenergie nodig om de opgave in te vullen. In maart 2022 heeft het kabinet drie nieuwe windenergiebieden op zee aangewezen, waarmee de ambities voor energieproductie op zee worden verdubbeld. De doelstellingen voor hernieuwbaar op land (35 TWh) blijft daarmee ongewijzigd.

2.2.3 Klimaatwet (2019)

In de Klimaatwet zijn de Nederlandse klimaatdoelstellingen wettelijk vastgelegd. De Klimaatwet is op 1 september 2019 in werking getreden. In de Klimaatwet staan drie doelen:

- een vermindering van 49% (ten opzichte van 1990) van de broeikasgasuitstoot in 2030;
- een vermindering van 95% (ten opzichte van 1990) van de broeikasgasuitstoot in 2050;
- 100% broeikasgas-neutrale elektriciteit in 2050.

Elke vijf jaar komt er een klimaatplan waarin het klimaatbeleid wordt vastgesteld. Dit klimaatplan past in de systematiek van de Integrale Nationale Energie- en Klimaatplannen die voor de EU moeten worden opgesteld en het klimaatakkoord van Parijs. Het eerste klimaatplan (Klimaatplan 2021-2030) is in april 2020 gepubliceerd⁵.

⁵ Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (2020). Klimaatplan 2021-2030. Bron: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/beleidsnotas/2020/04/24/klimaatplan-2021-2030>

2.2.4 Klimaatplan 2021-2030

De inhoud van het klimaatplan wordt voor een belangrijk deel bepaald door de hoofdlijnen van het Klimaatakkoord. Dit bevat maatregelen om tot het reductiedoel van 49% in 2030 te komen. Daarnaast bevat het klimaatplan beleid dat volgt uit Europese verplichtingen en ander lopend beleid.

De volgende beleidslijnen worden ingezet binnen de sector elektriciteit:

- Het stimuleren van wind op zee (WOZ) tot 49 TWh in 2030;
- Het stimuleren van hernieuwbare energie op land (HOL) tot 35 TWh in 2030;
- Het stimuleren van kleinschalige hernieuwbare productie tot ongeveer 10 TWh in 2030;
- Het waarborgen van leveringszekerheid;
- Investeren in voldoende elektriciteits-infrastructuur.

2.2.5 Klimaat- en Energieverkenning 2020

Volgens de tweede Klimaat en Energieverkenning⁶ (KEV) zijn er forse extra doelstellingen nodig om de nationale doelstelling van 49 procent op broeikasgasuitstoot voor 2030 te halen. Dat betekent een gemiddelde reductie van 6 megaton per jaar. Uit de KEV-raming blijkt dat in 2020 ongeveer de helft (3 megaton) per jaar wordt gereduceerd. Dat betekent dat er een behoorlijke opgave rest.

⁶ Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) (2020). Klimaat- en Energieverkenning 2020. Bron: <https://www.pbl.nl/sites/default/files/downloads/pbl-2020-klimaat-en-energieverkenning2020-3995.pdf>

2.2.6 Nationale Omgevingsvisie (NOVI)

Op nationaal niveau is het vigerend ruimtelijk beleid vastgelegd in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI)⁷. De NOVI is een instrument van de recent in werking getreden Omgevingswet. Met de NOVI geeft het Rijk een langetermijnvisie op de toekomst en de ontwikkeling van de leefomgeving in Nederland. Het gaat daarbij om het uitzetten van een koers om opgaven op het gebied van klimaatverandering, energietransitie, circulaire economie, bereikbaarheid en woningbouw, in goede banen te leiden. Het streven is daarbij de kwaliteit van de leefomgeving te behouden en zoveel mogelijk te versterken.

Prioriteiten binnen de NOVI zijn:

- Ruimte voor klimaatadaptatie en energietransitie;
- Duurzaam economisch groeipotentieel;
- Sterke en gezonde steden en regio's;
- Toekomstbestendige ontwikkeling van het landelijk gebied.

Gemeenten, waterschappen, provincies en het Rijk zijn samen verantwoordelijk voor de fysieke leefomgeving. Sommige belangen en opgaven overstijgen het lokale, regionale en provinciale niveau en vragen om nationale aandacht. Dit zijn 'nationale belangen'. Voor een aantal belangen is het Rijk zelf eindverantwoordelijk. Maar voor een groot aantal nationale belangen zijn dat de medeoverheden. De Nationale omgevingsvisie (NOVI) richt zich op die ontwikkelingen waarin meerdere nationale belangen bij elkaar komen, en keuzes in samenhang moeten worden gemaakt tussen die nationale belangen.

De NOVI noemt duurzame energie inpassen met oog voor omgevingskwaliteit als een van de belangrijkste keuzes. Gesteld wordt dat er meer windturbines en meer zonnepanelen nodig zijn. Voor windturbines op land stelt de NOVI "De molens op land clusteren we zoveel mogelijk en passen we zo goed mogelijk in het landschap in. Bijvoorbeeld langs snelwegen. Hierbij zorgen we dat bewoners goed betrokken zijn en waar het kan meeprofiteren in de opbrengsten".

Een nieuwe Nota Ruimte, als opvolger van de Novi, zal een lange termijnvisie geven op de ruimtelijke inrichting van Nederland. Deze Nota Ruimte is nu in voorbereiding.

Conclusie Rijksbeleid:

De realisatie van het windpark draagt bij aan de ambitie en doelstellingen van het Rijk om het aandeel van duurzame elektriciteit uit wind in de totale elektriciteitsvoorziening te verhogen.

⁷ Rijksoverheid (2020). Nationale Omgevingsvisie. Bron: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2020/09/11/nationale-omgevingsvisie>

2.3 Provincie Overijssel

Het vigerende beleid van de provincie Overijssel is vastgelegd in de provinciale omgevingsvisie. In deze paragraaf wordt het provinciaal ruimtelijk beleid besproken voor de aanleg van het windpark op deze locatie.

2.3.1 Omgevingsvisie Overijssel

De provincie Overijssel heeft op 8 november 2023 de Actualisatie Omgevingsvisie 2023 vastgesteld; in 2025 is de nieuwe Omgevingsvisie definitief. Hierin geeft de provincie aan om in 2050 energieneutraal te willen zijn en belang te hechten aan het vergroten van de aandelen hernieuwbare energieën uit zon, wind, biomassa en ondergrond. In 2030 wil de provincie Overijssel 3,3 TWh energie uit zon en wind grootschalig opwekken om daarmee bij te dragen aan de aangepaste nationale doelstellingen van het Klimaatakkoord voor 2030 en 2050, conform het nationaal coalitieakkoord 2022. Van deze 3,3 TWh dient 60% te worden opgewekt met windenergie, dit komt neer op afgerond 2 TWh.

2.3.2 Omgevingsverordening Overijssel

De Overijsselse provinciale Omgevingsverordening is in werking getreden op 01-01-2024.

In de provinciale Omgevingsverordening staan gebieden aangewezen die zijn uitgesloten voor het realiseren van windturbines. De gebieden beperken zich tot het nationale landschap IJsseldelta en (grotendeels) Noordoost-Twente. Het projectgebied van Windpark Oude Buurserdijk bevindt zich buiten de twee uitsluitingsgebieden en past hiermee binnen de Omgevingsverordening Overijssel.

In de verordening zijn tevens zoekgebieden opgenomen voor windenergie, deze bevinden zich langs de rand van noord oost Twente. Het projectgebied valt ook hier buiten.

In het recentelijk vastgestelde Provinciaal Programma Energiestrategie (PPE) staan voorkeursgebieden opgenomen, het projectgebied valt binnen één van deze gebieden (zie Figuur 2.1).

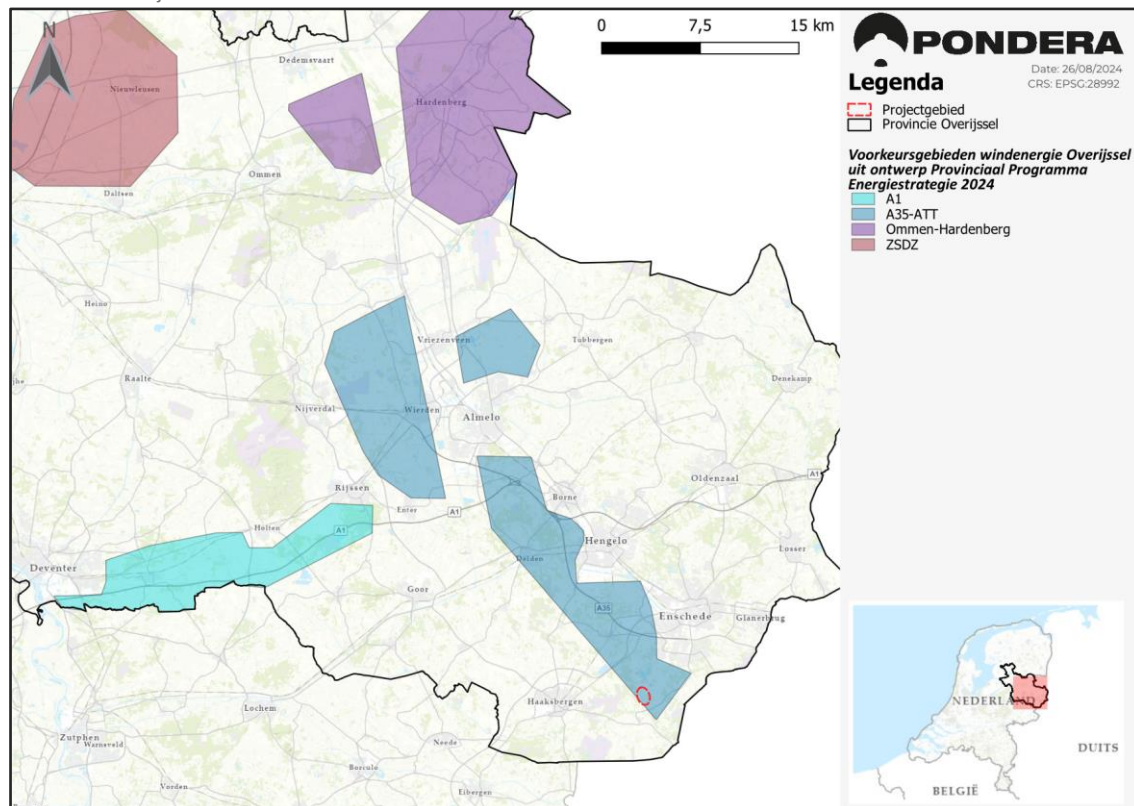
2.3.3 Windbeleid

Provincie Overijssel heeft recentelijk nieuw windbeleid opgesteld, wat op 18-07-2023 is vastgesteld⁸. In dit beleid heeft de provincie vier voorkeursgebieden aangewezen die mogelijk gebruikt kunnen worden als grootschalige clusters voor windturbines (zie Figuur 2.1). Deze vier voorkeursgebieden zijn opgenomen in de provinciale Omgevingsverordening. Per cluster zijn de gebieden geschikt voor ongeveer 15 tot 30 nieuwe windturbines. Daarnaast wil de provincie in andere delen van de provincie (dus buiten de voorkeursgebieden) alleen nog windinitiatieven van vier of meer windturbines toestaan, die aan de ruimtelijke inpassingsprincipes van trede 1-3 van de windladder voldoen, om verdere 'wildgroei' te voorkomen.

Het projectgebied van Windpark Oude Buurserdijk ligt vrijwel in zijn geheel in het voorkeursgebied A35. De provinciale clustereis van vier windturbines is hierdoor dus niet van toepassing voor Windpark Oude Buurserdijk. Daarmee past dit project binnen het windbeleid van de Provincie Overijssel.

⁸ <https://zoek.officiëlebevestigingen.nl/prb-2023-8116.pdf>

Figuur 2.1 Voorkeursgebieden windenergie provincie Overijssel met de aanduiding van het projectgebied Windpark Oude Buurserdijk

2.3.4 Windladder Provincie Overijssel

De windladder Overijssel illustreert het provinciale beleid voor het realiseren van windenergie⁹. Op de kaart (zie Figuur 2.2) worden de provinciale voorkeuren voor locaties gerangschikt van trede 1 tot en met 5. Daarnaast zijn ook uitsluitingsgebieden weergegeven. De windladder is van toepassing op windturbines met een tiphoogte van meer dan 25 meter, daarmee is dit ook van toepassing op Windpark Oude Buurserdijk. De windladder geeft een ruimtelijk beeld van de voorkeursgebieden van de provincie, hoe hoger een project zich op de ladder bevindt, des te aantrekkelijker het project is voor de provincie.

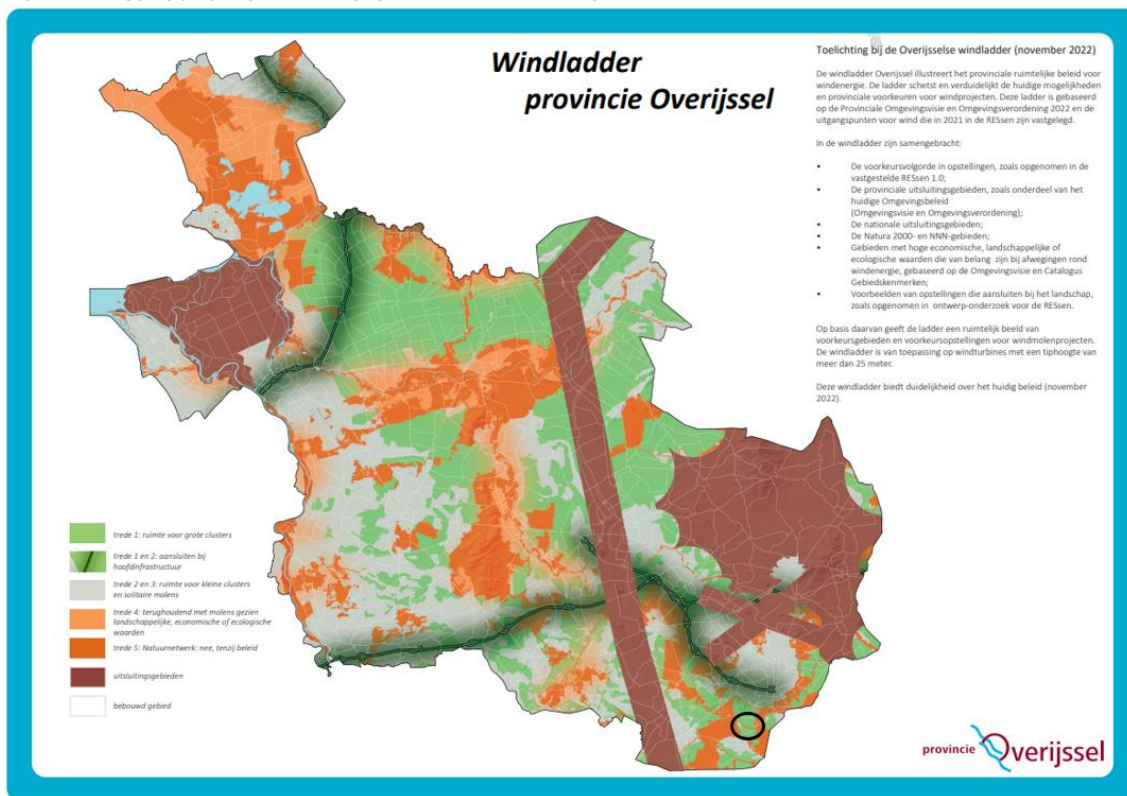
De windladder kent de volgende tredes:

- Trede 1: Ruimte voor grootschalige opstelling van windturbines
- Trede 1 en 2: aansluiten bij hoofdinfrastructuur
- Trede 2 en 3: ruimte voor kleine clusters en solitaire windturbines
- Trede 4: terughoudend met windturbines gezien landschappelijke, economische of ecologische waarden
- Trede 5: Natuurnetwerk: nee, tenzij beleid
- Uitsluitingsgebieden

⁹ <https://www.nieuweenergieoverijssel.nl/site-content/uploads/2021/12/230404-WINDLADDER.pdf>

Het projectgebied van Windpark Oude Buurserdijk ligt binnen een gebied dat is gekenmerkt als Trede 1, het project kent hierdoor de eerste voorkeur van de provincie¹⁰.

Figuur 2.2 Ligging projectgebied aangegeven met ovaal t.o.v. gebieden in de windladder

2.3.5 Provinciaal Programma Energiestrategie

Het Provinciaal Programma Energiestrategie (PPE) is een instrument van Gedeputeerde Staten om de gezamenlijke ambities uit de Regionale Energiestrategie (RES) te realiseren. Vanuit de constatering dat Overijssel de afgesproken ambitie van beide RES-regio's voor 2030 in het huidige tempo en inzet niet haalt, zet het programma vooral in op windenergie. Het programma is een uitwerking van de kaders die door Provinciale Staten worden vastgesteld in de Omgevingsvisie en -verordening.

De Energiepotentiekarta Wind staat in het Omgevingseffectrapport, gemaakt voor het PPE. Op deze kaart zijn de volgende gebieden opgenomen: kansrijke zoekgebieden, gebieden onder voorwaarden, gebieden met beperkingen en uitsluitingsgebieden. Het projectgebied valt binnen het gebied 'gebied met beperkingen'. Deze gebieden kennen beperkingen door de aanwezigheid van luchthavens.

Onderdeel van de PPE is een verdeelprocedure vergunningen wind op land (zie Hoofdstuk 3). Iedere gemeente die potentieel ruimte heeft voor windturbines, moet bijdragen aan de provinciale opgave. De provincie heeft (in overleg met alle gemeentes) per gemeente een maximum vastgesteld. Inwoners van

¹⁰ De weg (Hegebeekweg) die door het projectgebied heen loopt is opgenomen als Trede 5. De weg en de stroken langs de weg zijn blijkbaar beschouwd als NNN terwijl het niet officieel deze functie heeft. Voor dit project maakt dit echter niet uit omdat de windturbines allen op voldoende afstand worden geplaatst van de weg, binnen gebied dat is gekenmerkt als Trede 1.

Overijssel weten zodoende waar ze aan toe zijn: tot en met 2030 komen er niet meer windturbines dan dat het maximum voorschrijft. In de gemeentes Haaksbergen, Hengelo en Hof van Twente mag gezamenlijk maximaal 180 GWh per jaar aan windenergie worden opgewekt. In het windenergiegebied Oude Buurserdijk mag maximaal 100 GWh worden opgewekt. Belangrijk hierbij is dat de provincie iedere hedendaagse windturbine van > circa 175m tiphoogte ziet als een productie-installatie van 20 GWh. Wanneer een gemeente nog 40 GWh moet invullen, dan betekent dit simpelweg twee extra windturbines. Voor kleine windturbines (circa < 100m tiphoogte) kan de provincie een uitzondering maken. Op dit moment staan er nog geen windturbines binnen gemeente Haaksbergen. Er kunnen dus 5 grote windturbines worden gerealiseerd om de 100 GWh te bereiken.

Conclusie provinciaal beleid:

Het windpark valt zowel binnen trede 1 van de Windladder en binnen één van de voorkeursgebieden voor grootschalige windclusters. Daarnaast kan het project een belangrijk aandeel leveren aan de ambitie in GWh voor gemeente Haaksbergen zoals dit is opgenomen in het PPE. De realisatie van het windpark draagt daarnaast bij aan een gebalanceerde verdeling van de opwek van wind- en zonne-energie in de provincie. De provincie is voornemens om medewerking te verlenen aan Windpark Oude Buurserdijk. Er is een eerste globale toets geweest en de uiteindelijke beoordeling vindt pas plaats nadat de benodigde onderbouwing en onderzoeken zijn uitgevoerd.

2.4 Regionale Energie Strategie

In het Klimaatakkoord, de Nederlandse uitwerking van de internationale klimaatafspraken van Parijs (2015), is afgesproken dat we met elkaar de CO₂-uitstoot sterk verminderen (zie ook Paragraaf 2.2.2). Eén van de afspraken uit het Klimaatakkoord is dat 30 energieregio's in Nederland onderzoeken waar en hoe het best duurzame elektriciteit op land (wind en zon) opgewekt kan worden. In een Regionale Energie Strategie (RES) beschrijft elke energieregio zijn eigen keuzes. Het Klimaatakkoord brengt dus een opdracht aan de regio's met zich mee.

2.4.1 RES regio Twente 1.0

In juli 2021 heeft de regio Twente haar definitieve RES 1.0 aan het Nationale Programma RES aangeboden. De RES Twente 1.0 is vastgesteld door 12 Twentse gemeenteraden, het Algemeen Bestuur van de waterschappen Vechtstromen, Rijn & IJssel en Drents Overijsselse Delta en Provinciale Staten.

De RES Twente 1.0 is een regionale strategische koers voor 2030 die zich richt op een haalbaar en betaalbare energietransitie, mét oog voor de verschillende belangen en andere maatschappelijke opgaven. Twente heeft hierin de ambitie uitgesproken om in 2030 1,5 TWh duurzame elektriciteit op te wekken en om zich te ontwikkelen tot een warmteregio.

De RES regio wil haar ambitie om in 2030 1,5 TWh duurzaam opgewekte elektriciteit behalen door in te zetten op opwek door middel van zon op grote daken, zonnevelden en windturbines. Het RES 1.0-bod van 1,5 TWh is opgebouwd uit:

- 382 ha zon op dak;
- 688 ha zonnevelden;
- 39 windturbines.

De RES Twente 1.0 streeft naar een verhouding tussen wind- en zonne-energie van 60/40: 60% windenergie en 40% zonne-energie. De reden hiervoor zijn:

- Het efficiënte benutten van de energie infrastructuur bij lager investeringen;
- Minder benodigde subsidie (de kostprijs van windenergie is lager dan die van zonne-energie);
- Bijdrage aan de stabiliteit van ons energiesysteem;
- Het opwekken van windenergie beter gecombineerd kan worden met agrarisch grondgebruik.

Op dit moment werkt de regio aan haar RES Twente 2.0. In de RES 2.0 wordt de strategische koers die in de RES 1.0 is vastgesteld verder uitgewerkt. In het concept van RES 2.0 (augustus 2024) wordt Windpark Oude Buurserdijk benoemd als project waarvan het principeverzoek in behandeling is genomen.

Maatschappelijke acceptatie

De RES Twente streeft naar een gebiedsgerichte en grensoverschrijdende aanpak. Omwonenden in een zoekgebied of in een brede omtrek rondom een projectlocatie worden uitgenodigd om mee te praten vanaf de planvorming van een grootschalig energieproject. Dit gebeurt over gemeentelijke, RES- of provinciegrenzen heen. Voorafgaand aan de start van participatietrajecten maken gemeenten afspraken over het betrekken van inwoners bij energieprojecten met aangrenzende gemeenten. Dit streven wordt geborgd in het gemeentelijke duurzaamheidsbeleid. De RES Twente streeft naar minimaal 50% lokaal eigendom bij energieprojecten.

Conclusie RES:

De realisatie van Windpark Oude Buurserdijk draagt bij aan de doelstellingen van de RES Twente om in 2030 1,5 TWh duurzame energie op te wekken uit zon en wind.

2.5 Gemeentelijk beleid

2.5.1 Gemeente Haaksbergen

In 2023 heeft de gemeenteraad besloten dat er een duurzaamheidsvisie moet komen, die strategisch beschrijft hoe de gemeente de komende jaren gaat verduurzamen. Het formuleren van deze visie is momenteel in volle gang maar is er nog niet: via enquêtes en een bewonersbijeenkomst is informatie opgehaald, die wordt verwerkt in de visie. Daarnaast is een omgevingsvisie in de maak; na bijeenkomsten in september 2024 met belanghebbenden wordt deze vastgesteld. De gemeente dient vanuit de RES 94 GWh aan duurzame energie op te wekken op het Haaksbergse grondgebied, het bod vanuit de RES bedraagt 5 windturbines.

Beleidsnota Windenergie Haaksbergen

In opdracht van de gemeente Haaksbergen heeft onderzoeksbureau Bosch & van Rijn in 2023 een haalbaarheidsonderzoek gedaan om kansen voor de realisatie van windturbines op het grondgebied van Haaksbergen te onderzoeken. Naar aanleiding daarvan en de raadsafspraken die voor de coalitieperiode 2022-2026 zijn gemaakt, is de Beleidsnota Windenergie Haaksbergen opgesteld¹¹. Vanaf 16 juli 2024 is deze in werking.

¹¹ <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR722361?#>

De beleidsnota heeft duidelijkheid over in welk gebied de gemeente ruimte biedt aan windenergieprojecten, en waar randvoorwaarden en aandachtspunten worden gesteld. De criteria die de gemeente stelt volgen grotendeels de concept landelijke normen voor milieuhinder. Aanvullend wordt het “ALARA”-principe toegepast: “As low as reasonably achievable.” Een afwijking op de concept landelijke normen maakt de gemeente betreft de geluidscriteria: zolang de ontwerpwindturbinebepalingen van kracht zijn, stelt de gemeente deze 3 dB lager vast. Het projectgebied van Windpark Oude Buurserdijk ligt volledig binnen het gemeentelijke zoekgebied Buurse Noord.

De provincie gaat als bevoegd gezag over de voorwaarden waar de initiatiefnemers aan moeten voldoen om de vergunningen te verkrijgen en is niet gebonden aan gemeentelijke beleidsregels. De gemeente wordt gezien als belanghebbende in het proces. De provincie heeft daarentegen het college schriftelijk toegezegd (zoals vastgelegd in de PPE) om vastgesteld gemeentelijk beleid gemotiveerd mee te wegen in zijn besluitvorming.

Conclusie beleid gemeente Haaksbergen:

De realisatie van Windpark Oude Buurserdijk draagt bij aan de doelstellingen van 94 GWh duurzame energieopwekking in de gemeente. Windpark Oude Buurserdijk valt binnen zoekgebied Buurse Noord, het project vindt hierdoor plaats op een geschikte locatie voor de gemeente.

2.6 Conclusie beleid

Het voornemen betreft de realisatie en exploitatie van een windpark met vier tot vijf windturbines, gelegen ten noorden van het dorp Buurse. Het beoogde park is daarmee gelegen in de gemeente Haaksbergen.

De ontwikkeling van Windpark Oude Buurserdijk past op deze locatie binnen het beleid omdat:

- Het beoogde windpark bijdraagt aan het behalen van de nationale doelstelling van de Klimaatwet;
- Het initiatief zowel binnen trede 1 van de provinciale Windladder als binnen één van de voorkeursgebieden voor grootschalige windclusters valt;
- Het initiatief bijdraagt aan het behalen van de RES-doelstelling van 1,50 TWh hernieuwbare energie in 2030;
- Het initiatief bijdraagt aan een gebalanceerde opwek van zonne- en windenergie in de provincie, RES-regio, en gemeente;
- Het windpark kan bijdragen aan de doelstellingen van de gemeente om op het grondgebied 94 GWh duurzame energie op te wekken.

3 Voorgenomen activiteit en alternatieven

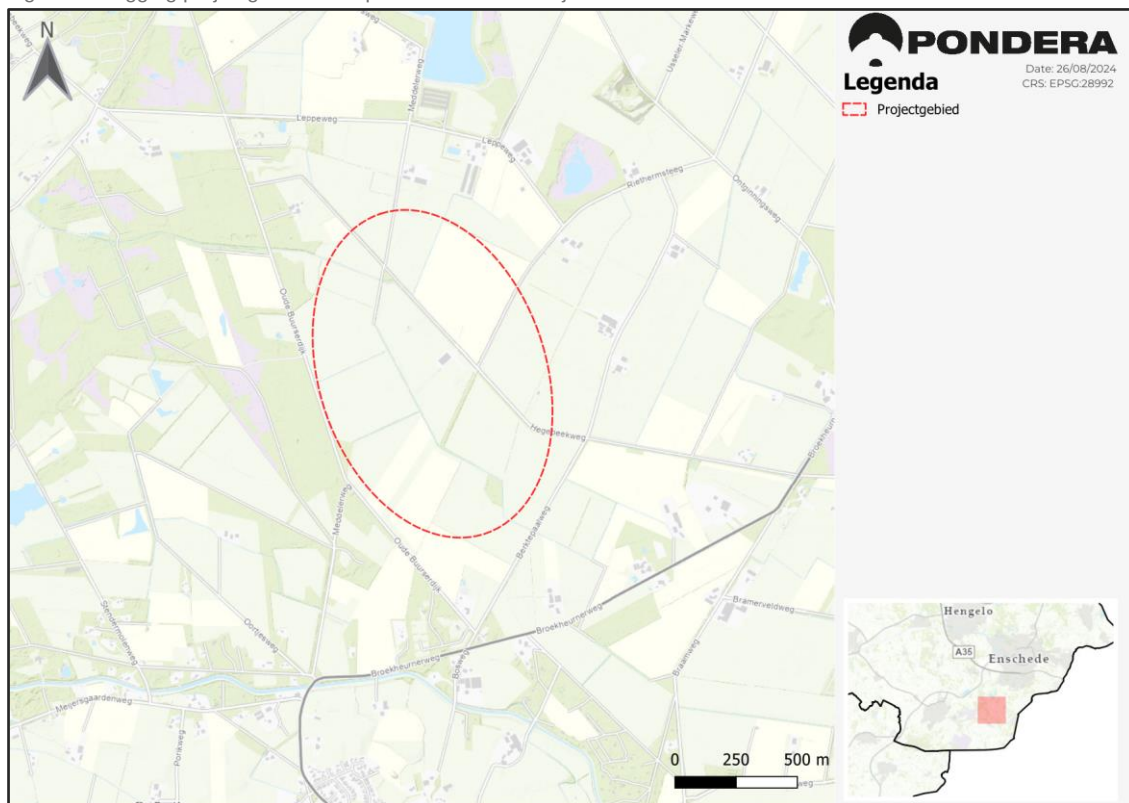
In dit hoofdstuk wordt een nadere beschrijving gegeven van het voornemen, de huidige situatie en de voorgenomen activiteit. Vervolgens wordt de wijze beschreven waarop in het MER de inrichtingsalternatieven voor het windpark worden onderzocht.

3.1 Huidige situatie

Het projectgebied van Windpark Oude Buurserdijk ligt in het oosten van de gemeente Haaksbergen, nabij de grens met de gemeente Enschede (Zie Figuur 3.1). Ten zuiden van het projectgebied ligt de kern Buurse (circa 1.500 inwoners), op ruim 4 kilometer ligt de kern van Haaksbergen (circa 17.000 inwoners). Het projectgebied bevindt zich globaal in het gebied tussen en rond de Oude Buurserdijk, de Hegebeekweg en de Berktepaalweg.

In de omgeving van het beoogde windpark bevinden zich, naast de agrarische gebieden waar de windturbines geplaatst zullen worden, recreatie- en woongebieden. Landgoed Het Waarrecht is gelegen ten westen van het projectgebied. Daarnaast liggen er twee Natura 2000-gebieden in de buurt; het Buurserzand en Haaksbergerveen op circa 500 meter van het projectgebied en het Witte Veen op een afstand van circa 2 kilometer. Net over de grens in Duitsland ligt ook nog een Natura 2000-gebied: het beschermde vogelgebied “Moore und Heiden des westlichen Münsterlandes” op een afstand van circa 4 kilometer.

Figuur 3.1 Ligging projectgebied Windpark Oude Buurserdijk

3.2 Projectbeschrijving

3.2.1 Voornemen

Het project is erop gericht om duurzame energie op te wekken met windturbines. De voorgenomen activiteit betreft de bouw van een windpark, inclusief de daarbij behorende infrastructuur en de aansluitende exploitatie. Het voorgenomen Windpark Oude Buurserdijk zal gerealiseerd worden in de gemeente Haaksbergen. De provincie Overijssel treedt op als bevoegd gezag.

In het MER wordt gekeken wat de effecten van deze windturbines zijn en of er optimalisatiemogelijkheden bestaan. Dat wordt onderzocht in het MER middels meerdere alternatieven (zie paragraaf 3.3.2). Voor het Windpark Oude Buurserdijk wordt het optimum gezocht tussen enerzijds maximale duurzame energieopwekking en anderzijds de milieu-impact op de omgeving.

De te plaatsen windturbines zullen gecertificeerd zijn. Er wordt een windturbintype gekozen dat te zijner tijd op de markt goed beschikbaar is. Het windturbintype is nu nog niet bekend. Daarom gaat het MER uit van realistische referentiewindturbines en worden de effecten op basis van de eigenschappen van deze referentiewindturbine worden bepaald (zie paragraaf 3.3).

3.2.2 Projectdoelstelling

Het doel van het Windpark Oude Buurserdijk is de realisatie van een financieel rendabel nieuw windpark in de gemeente Haaksbergen. Daarbij zal de locatie zo optimaal mogelijk benut worden, gelet op het beleid en de ambities op het gebied van duurzame energie van de gemeente, de RES-regio Twente, de provincie Overijssel en Nederland als geheel. Het gedeeld eigenaarschap van het project van Pure Energie en de Energiecoöperatie Haaksbergen betekent dat het project voor 50% in lokale handen komt. De directe omgeving kan daardoor financieel participeren via Energiecoöperatie Haaksbergen. Ook wordt er een omgevingsfonds opgericht, waarmee een deel van de opbrengst van het gehele windpark ter beschikking wordt gesteld aan de omgeving. Stakeholders in de omgeving krijgen de mogelijkheid mee te denken over de invulling van dit fonds (zie voor meer toelichting het Concept Participatieplan Windpark Oude Buurserdijk). Dit plan ligt gelijktijdig met de cNRD in concept ter inzage. Een maximum aan opgewekte energie door het windpark komt daardoor niet alleen de energietransitie en de daarmee verbonden landelijke, regionale, provinciale en gemeentelijke doelstellingen voor duurzame energie ten goede, maar is ook van financiële meerwaarde voor de omgeving.

Met de bouw van het windpark wordt naar verwachting een jaarlijkse elektriciteitsproductie gerealiseerd van 120.000 tot 150.000 MWh (dit komt overeen met het elektriciteitsverbruik van ongeveer 34.000 tot 43.000 huishoudens). Met de realisatie van dit plan wordt 8% tot 10% van de RES-doelstelling (1,5 TWh in 2030) ingevuld. Dat is circa 6% tot 7,5% procent van het doel van de provincie Overijssel om in 2030 2 TWh aan windenergie op te wekken.

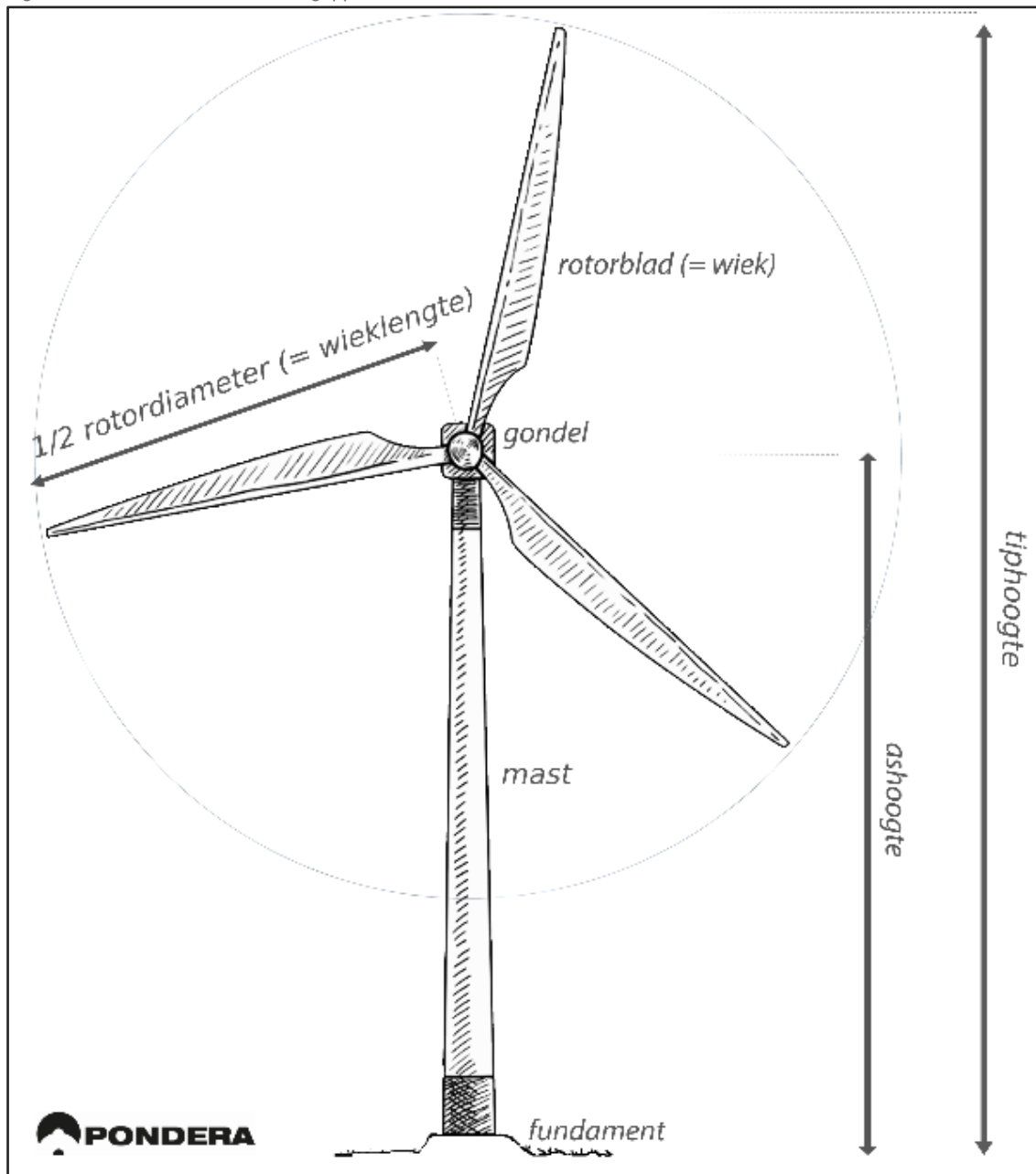
3.2.3 Windturbines en infrastructuur

Tot het windpark behoren onder andere (geen uitputtende opsomming):

- Windturbines met fundering (met eventuele paalfundaties);
- Toegangswegen tot de windturbines;
- Opstelplaats voor een kraan per windturbine;
- Schakelstation ten behoeve van het leveren van de elektriciteit aan het openbare net;

- Energieopslagsysteem (optioneel);
- Bekabeling (inclusief kunstwerken bij kruising van watergangen en wegen) van windturbines naar schakelstation en van het schakelstation naar de hoogspanningsnetaansluiting.

Figuur 3.2 Illustratie windturbine-begrippen

3.2.4 Activiteiten (bouw en exploitatie)

Het voornemen ziet toe op zowel de bouw van het windpark, wat een periode van naar verwachting één tot twee jaar in beslag zal nemen, als op de exploitatie. Onder de bouw van het windpark worden naast de realisatie van de windturbines ook alle bijbehorende voorzieningen verstaan, zoals de eventuele

aanpassing van bestaande wegen, eventuele aanleg of aanpassing van waterinfrastructuur, aanleg van nieuwe ontsluitingswegen ten behoeve van het windpark, aanvoer van bouwmaterialen, realisatie van kraanopstelplaatsen, de bouw van onderstations en de aanleg van kabels.

Een windpark heeft na oplevering een technische levensduur van minimaal 25 jaar, die door onderhoud en vervanging is te verlengen. Gedurende de exploitatiefase zijn de activiteiten, naast de in bedrijf zijnde windturbines, beperkt tot het periodiek verrichten van inspecties en onderhoud. Het windpark wordt na de exploitatiefase verwijderd.

3.2.5 Betrokkenheid omgeving en procesparticipatie

Er is door Pure Energie en Energiecoöperatie Haaksbergen een concept participatieplan opgesteld. Dit plan wordt gelijktijdig met de cNRD ter inzage gelegd.

3.3 Alternatieven

3.3.1 Algemeen

Een milieueffectrapportage is een onderzoek naar de milieugevolgen van een voorgenomen activiteit. Dat gebeurt met alternatieven. Alternatieven zijn de mogelijke manieren waarop de voorgenomen activiteit kan worden gerealiseerd.

Bepalend voor de milieueffecten van windparken zijn:

- De locatie van het windpark;
- De positionering van de windturbines ten opzichte van elkaar en de omgeving;
- Het aantal windturbines;
- De afmetingen van de windturbines.

3.3.2 Ontwikkeling inrichtingsalternatieven

Voor de ontwikkeling van alternatieven in het MER wordt gevarieerd met de opstellingsvariant van de windturbines en de afmetingen van de windturbines, afhankelijk van de flexibiliteit die de ruimte voor windenergie biedt op de beoogde locatie. Omdat de afmetingen van de windturbine ook bepalend zijn voor de (onderlinge) afstanden tussen windturbines kan ook het aantal windturbines per inrichtingsvariant verschillen.

De alternatieven kunnen verschillen waar het gaat om:

- Het aantal windturbines (bandbreedte: vier tot vijf windturbines);
- De afmetingen van de windturbines;
- De posities van de windturbines.

Ruimte voor inrichtingsalternatieven

Omdat windturbines niet overal kunnen worden geplaatst, moet bij de ontwikkeling van alternatieven rekening worden gehouden met aanwezige functies in het gebied, zoals bijvoorbeeld (de afstand tot) bebouwing, aanwezige (water)wegen, en andere infrastructuur.

Voor het MER worden alternatieven ontwikkeld om de mogelijkheden van de inrichting van het projectgebied te verkennen. Deze alternatieven moeten binnen de wet- en regelgeving uitvoerbaar zijn. De

ruimte voor de te ontwikkelen alternatieven in het projectgebied wordt grotendeels bepaald door de beperkingen vanuit geluid, slagschaduwhinder en externe veiligheid. De voornaamste basis voor de ontwikkeling van de alternatieven is het in 2023 uitgevoerde haalbaarheidsonderzoek van Bosch & van Rijn¹². Uit het MER zal moeten volgen of de hierbij gekozen posities van alternatieven ook vanuit andere milieucriteria uitvoerbaar zijn.

Afmetingen, positionering en aantal windturbines

Windturbines zijn beschikbaar in verschillende vermogens en afmetingen (ashoogte en rotordiameter). De afmetingen van de te selecteren windturbines zijn in meer of mindere mate bepalend voor de milieueffecten. Afhankelijk van de afmetingen van de windturbines zijn verschillende posities van windturbines mogelijk. Vanwege onderlinge beïnvloeding kunnen windturbines met een kleinere rotordiameter dichter bij elkaar worden geplaatst en moeten bij grotere windturbines grotere tussenafstanden aangehouden worden. Het aantal te plaatsen windturbines is dus ook afhankelijk van de grootte van de rotordiameter.

Bandbreedte windturbines

Het exacte type windturbine is op dit moment nog niet bepaald om bij aanbesteding keuzevrijheid te houden bij de selectie van het windturbintype, waaronder ook voor nieuwe types die nu nog niet op de markt zijn. In het MER wordt daarom gebruik gemaakt van een bandbreedte van afmetingen voor de windturbines en, indien nodig voor de beoordeling van een aspect, een representatieve referentieturbine binnen die bandbreedte. Werken in het MER met (representatieve) afmetingen sluit nieuwe windturbintypes niet uit, mits ze binnen de reikwijdte van de effecten van de onderzochte bandbreedte vallen.

In de subsidieregeling voor de exploitatie van duurzame energieinstallaties (de SDE++), waaronder voor windturbines, is door het Rijk een continue efficiencyverbetering ingebouwd om de kostprijs van duurzame energie te verlagen, zodat uiteindelijk geen overheidssteun nodig is. Dit vindt plaats door voor nieuwe projecten de financiële ondersteuning jaarlijks lager aan te bieden. Deze dalende trend heeft als effect dat voor een financieel uitvoerbaar project windturbines gewenst c.q. vereist zijn met een zo laag mogelijke kostprijs voor de productie van elektriciteit. Dit sluit aan bij de ontwikkeling in de windturbintechiek om grotere rotoren en ashoogtes te realiseren. Grotere rotors bestrijken namelijk een groter oppervlak, en op een grotere hoogte waait het harder. Deze combinatie van factoren leidt tot een hogere productie van energie. Dit zorgt er ook voor dat kleinere windturbines inmiddels steeds minder financieel rendabel zijn. Naast de ingebouwde efficiencyverbetering in de SDE++-regeling hebben ook de huidige windturbineprijzen een effect op de financiële haalbaarheid van het project. Het is daardoor nodig dat de windturbines een grote rotor hebben om het windpark rendabel te houden.

De uitersten voor de toepassing van windenergie in het Windpark Oude Buurserdijk zijn weergegeven in Tabel 3.1. Deze bandbreedte vertegenwoordigt de fysieke kenmerken van moderne en rendabele windturbines. Binnen deze bandbreedte verwachten de initiatiefnemers ruimtelijk inpasbare en financieel haalbare alternatieven te kunnen ontwikkelen.

¹² Bosch & van Rijn (2023) Haalbaarheidsonderzoek windenergie; Gemeente Haaksbergen. Bron: <https://haaksbergen.notubiz.nl/document/12535940/1/Eindrapport+haalbaarheidsonderzoek+wind+gemeente+Haaksbergen>

Tabel 3.1 Bandbreedte windturbines Windpark Oude Buurserdijk

Onderwerp	Alternatief A	Alternatief B	Alternatief C	Alternatief D
Indicatie vermogen individuele windturbines ⁱ	5-8 MW	5-8 MW	5-8 MW	5-8 MW
Aantal windturbines	5	4	4	4
Minimale tiphoogte	225 meter	225 meter	225 meter	225 meter
Maximale tiphoogte individuele windturbines	280 meter	280 meter	280 meter	280 meter
Minimale rotordiameter individuele windturbines	150 meter	150 meter	150 meter	150 meter
Maximale rotordiameter individuele windturbines	200 meter	200 meter	200 meter	200 meter
Indicatie geschatte elektriciteitsopbrengst	150.000 MWh/j	120.000 MWh/j	120.000 MWh/j	120.000 MWh/j
Onderlinge afstand tussen windturbines	Circa 550 meter	Circa 600 meter	Circa 540 meter	Circa 540 meter
Rekening houdend met concept afstandsnorm van 2x tiphoogte	Nee	Nee	Ja	Ja
Aantal bladen per windturbine	3			

Inrichtingsalternatieven

De initiatiefnemers zijn voornemens om binnen de bandbreedte zo groot mogelijke windturbines te plaatsen in het projectgebied. De alternatieven uit Tabel 3.1 kennen dan ook allemaal dezelfde range in afmetingen.

Bij het ontwerpen van deze (indicatieve) alternatieven is rekening gehouden met aanwezige functies in het gebied, zoals bijvoorbeeld (de afstand tot) bebouwing, natuur en infrastructuur. Voor het MER zijn alternatieven ontwikkeld om de mogelijkheden van de inrichting van het projectgebied te verkennen. Deze alternatieven moeten binnen de wet- en regelgeving uitvoerbaar zijn. De ruimte voor de te ontwikkelen alternatieven in het projectgebied wordt grotendeels bepaald door de beperkingen vanuit geluid en slagschaduwhinder en in mindere mate externe veiligheid.

De vier verschillende alternatieven A, B, C en D zijn weergegeven in Figuur 3.3 tot en met Figuur 3.6. Een belangrijk uitgangspunt voor de verschillende alternatieven betreft de aan te houden afstand tot gevoelige objecten zoals woningen.

Voor alternatief A en B zijn de opstellingsvarianten ingetekend op basis van de 'oude' normen uit het Activiteitenbesluit (tevens grenswaarden in de nieuwe ontwerpwindturbinebepalingen¹³).

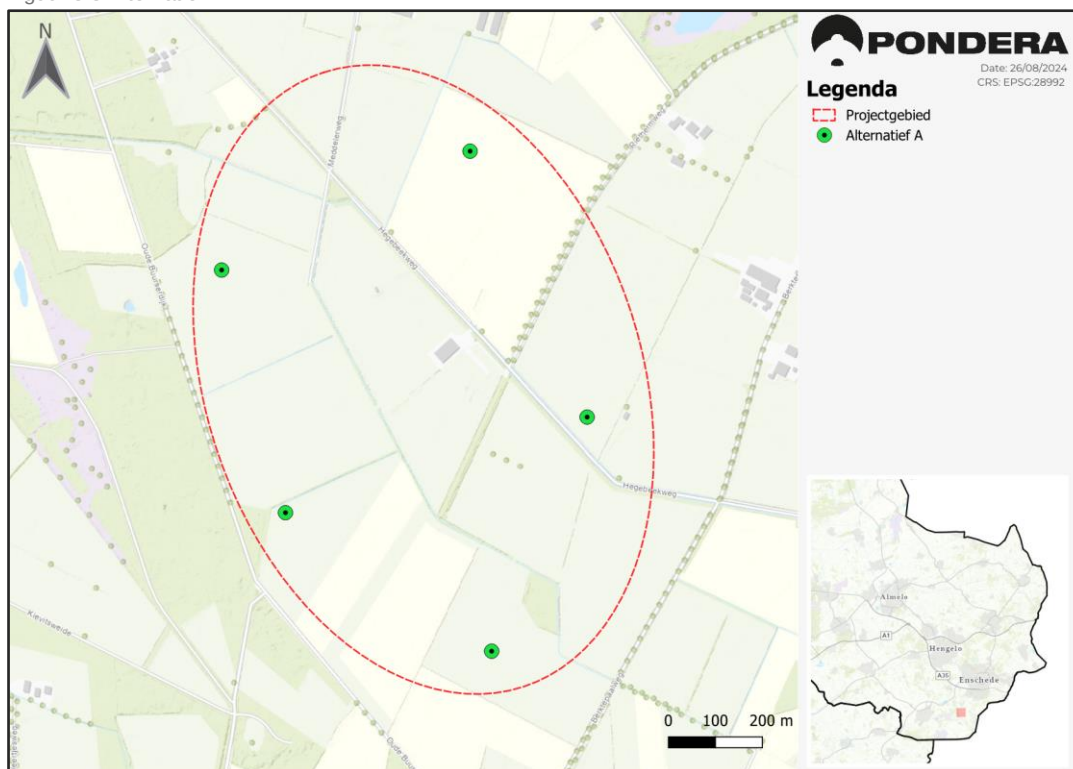
Voor alternatief C en D zijn de normen uit het Activiteitenbesluit losgelaten en is juist rekening gehouden met de (in concept) standaardwaarden van de nieuwe normen uit de Ontwerpbesluit windturbinebepalingen (de nieuwe concept normen worden later behandeld in paragraaf 4.2). Zo is er bij het intekenen van opstellingsvariant C en D rekening gehouden met de afstandsnorm van twee keer de

¹³ 'Ontwerpbesluit Windturbines Leefomgeving' met nieuwe normen voor geluid, slagschaduw, lichtschittering en externe veiligheid van windturbines. Zie ook nadere toelichting paragraaf 4.2. Te raadplegen via: <https://www.platformparticipatie.nl/windturbinesleefomgeving/ontwerpbesluit-windturbines-leefomgeving/documenten-ontwerpbesluit-windturbinesleefomgeving/default.aspx#folder=2566926>

tiphoogte tot gevoelige objecten. In de ontwerpwindturbinebepalingen staat eveneens opgenomen dat voor beperkt kwetsbare gebouwen (externe veiligheid) dezelfde waarde gaat gelden als voor kwetsbare en beperkt kwetsbare gebouwen: $PR = 1 \times 10^{-6}$. Bij alternatief C en D wordt hier grotendeels aan voldaan¹⁴. Volgens de ontwerpturbinebepalingen mag overigens gemotiveerd worden afgeweken van deze waarde.

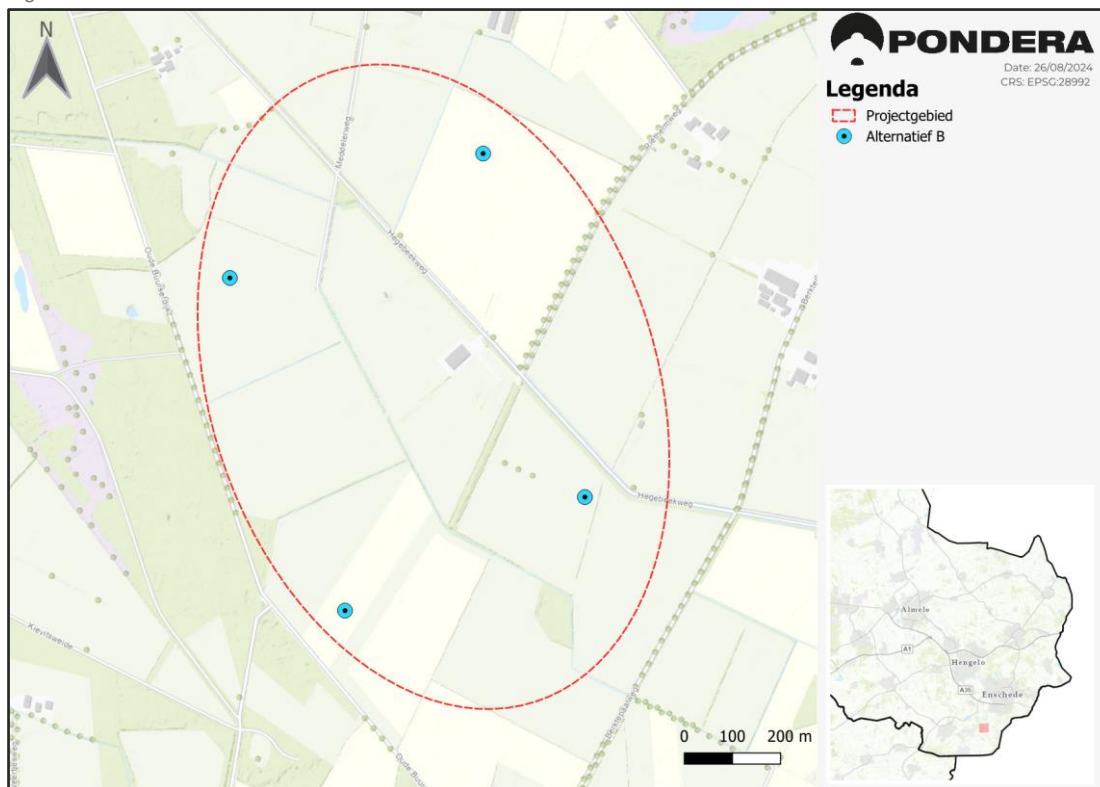
Met de vier onderscheidende alternatieven wordt een optimale invulling van het projectgebied onderzocht met minimaal vier windturbines. Daarbij wordt rekening gehouden met zowel de standaard- als grenswaarden van de ontwerpwindturbinebepalingen zodat het MER ook voldoende informatie geeft voor het hanteren van de standaardwaarde dan wel gemotiveerd afwijken naar een grenswaarde voor verschillende milieuaspecten. De alternatieven houden ook voldoende rekening met de onzekere factor dat de windturbinebepalingen nog vastgesteld moeten worden en er mogelijk nog wijzigingen kunnen optreden ten opzichte van het ontwerp.

Figuur 3.3 Alternatief A.

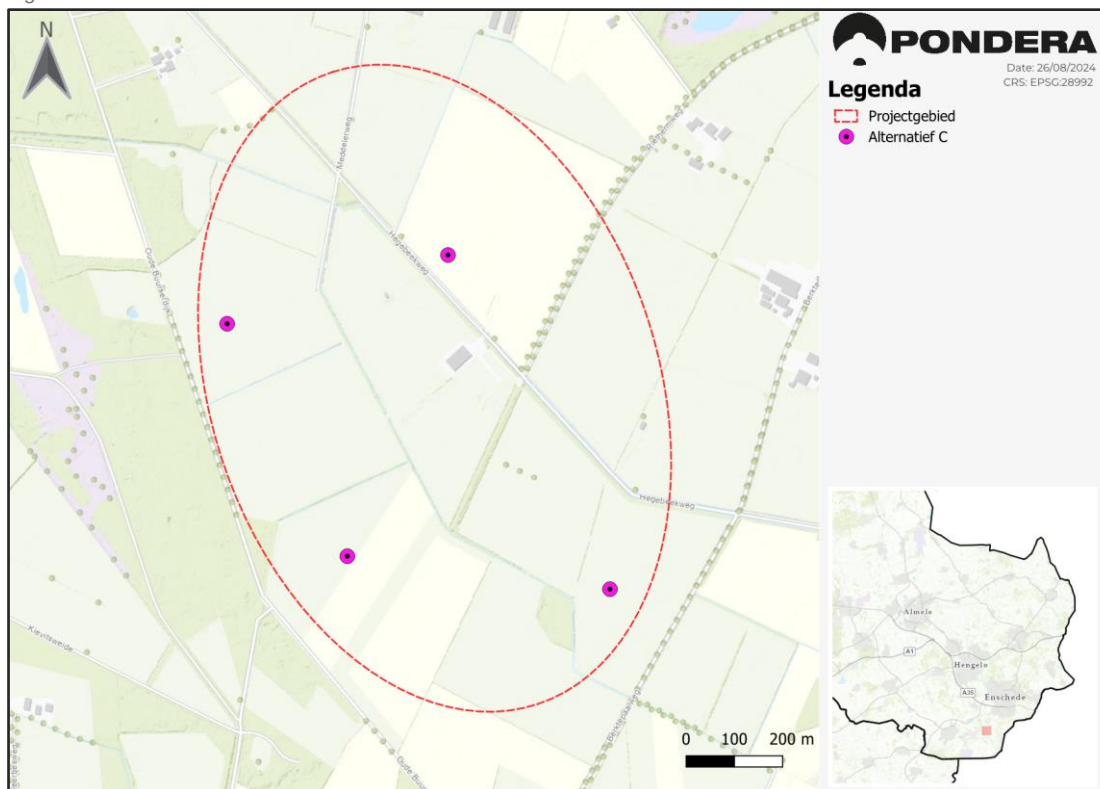

¹⁴ Alternatief C en D voldoen niet aan de tiphoogte afstand (vuistregel van PR10-6) tot één schuur, dit betreft het adres Hegebeekweg 100. De noordoostelijke turbine van alternatief C & D staat op 190 meter van het pand aan Hegebeekweg 100, de zuidwestelijke turbine van alternatief D staat op 265m. Met 190 meter afstand kan er worden voldaan aan de specifieke PR10-6 contour voor het merendeel van de grootste windturbines op dit moment.

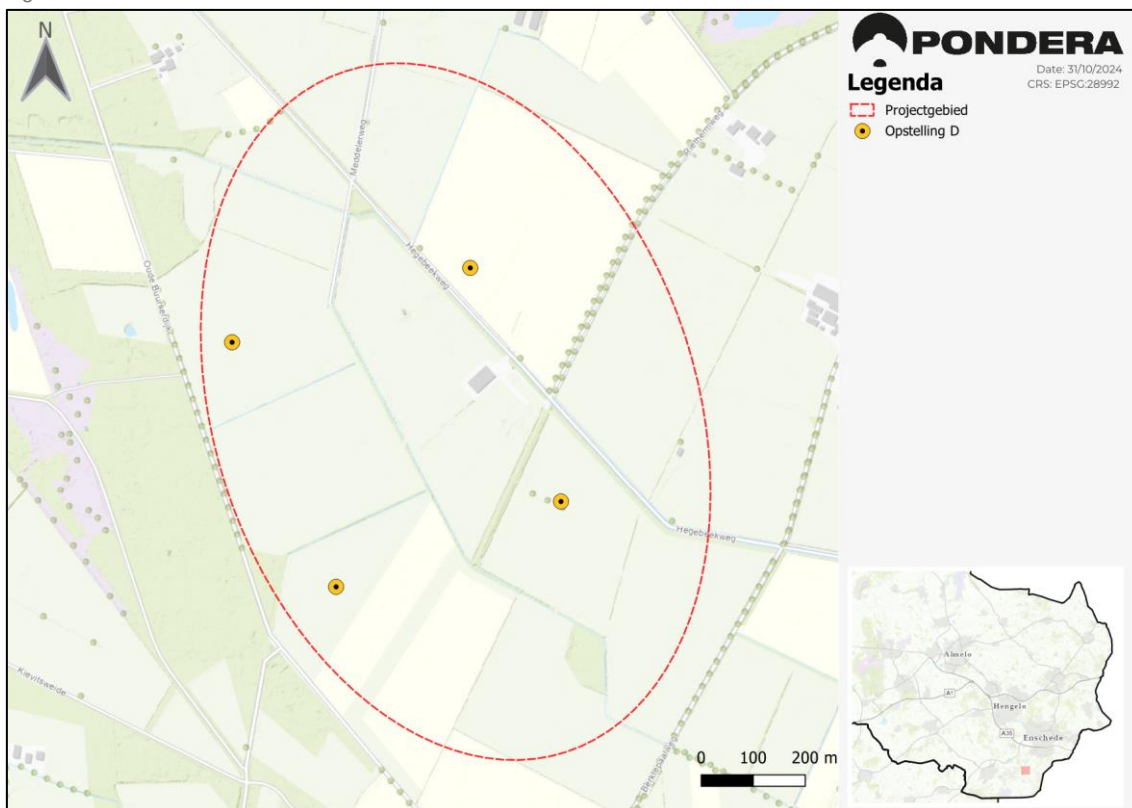
Figuur 3.4 Alternatief B.

Figuur 3.5 Alternatief C.

Figuur 3.6 Alternatief D.

3.3.3 Selectie voorkeursalternatief

Op basis van de resultaten van het MER, gecombineerd met andere overwegingen¹⁵, wordt er een voorkeursalternatief (VKA) bepaald. Het VKA kan één van de alternatieven zijn, een aanpassing daarvan of een combinatie van alternatieven. Het VKA vormt de basis voor het projectbesluit, de aan te vragen vergunningen en andere toestemmingen.

3.4 Referentiesituatie en autonome ontwikkelingen

De referentiesituatie is de huidige situatie met de autonome ontwikkeling. Onder 'autonome ontwikkeling' wordt verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd. In de autonome situatie wordt de ontwikkeling van het projectgebied beschreven volgens vastgesteld of voorgenomen beleid, maar zonder realisatie van de windturbines. Rekening wordt gehouden met plannen en projecten waarover al concrete besluitvorming heeft plaatsgevonden of wordt verwacht voorafgaand aan besluitvorming over het initiatief. Deze situatie dient als referentiekader voor de effectbeschrijving.

Autonome ontwikkelingen worden betrokken bij de effectbeoordeling om het gecombineerde (cumulatieve) effect te kunnen beoordelen, bijvoorbeeld voor de effecten op de leefomgeving (geluid/slagschaduw) of op ecologische waarden.

¹⁵ Bijvoorbeeld economische, maatschappelijke of politieke afwegingen

4 Onderzoek naar mogelijke milieueffecten

4.1 Inleiding

4.1.1 Beoordeling

In het MER worden de milieueffecten van de alternatieven, zowel positief als negatief, beschreven en beoordeeld. Het MER omvat verder alle inhoudelijk onderdelen die wettelijk vereist zijn, waarbij onder andere aandacht wordt besteed aan leemten in kennis. Ook wordt in het MER een aanzet gegeven voor het wettelijke verplichte evaluatieprogramma.

Om de effecten van de alternatieven per aspect te kunnen vergelijken, worden deze op basis van een + / - score beoordeeld ten opzichte van de referentiesituatie. Hiervoor wordt de beoordelingsschaal uit Tabel 4.1 gehanteerd.

Tabel 4.1 Beoordelingsschaal

Score	Oordeel ten opzichte van de referentiesituatie (nulalternatief)
--	Het voornemen leidt tot een sterk merkbare negatieve verandering
-	Het voornemen leidt tot een merkbare negatieve verandering
0	Het voornemen onderscheidt zich niet van de referentiesituatie (nulalternatief)
+	Het voornemen leidt tot een merkbare positieve verandering
++	Het voornemen leidt tot een sterk merkbare positieve verandering van het milieu

4.1.2 Grensoverschrijdende effecten

Het projectgebied ligt relatief dicht bij de Duitse grens. Dit betekent dat ook eventuele grensoverschrijdende effecten mee dienen te worden genomen bij de beoordeling van milieueffecten. Zoals reeds besproken in Kader 1.1 gelden voor grensoverschrijdende milieugevolgen dezelfde regels als voor een binnenlandse mer-procedure. Waar van toepassing zijn daarom ook grensoverschrijdende effecten in deze cNRD meegenomen.

4.2 Milieueffecten beoordeling bij de inrichtingsalternatieven

In het MER zullen de (milieu)effecten van de inrichtingsalternatieven van het windpark in beeld worden gebracht. De effecten worden per aspect beschreven aan de hand van beoordelingscriteria. Soms is dit een harde voorwaarde die door de overheid is aangewezen als een norm (getal). Vaak zijn deze voorwaarden echter niet zo duidelijk omschreven. Deze moeten dan worden herleid uit het voorgenomen beleid over de verschillende milieuaspecten. In Tabel 4.2 is per milieuaspect aangegeven welke criteria worden gebruikt en de wijze waarop de effecten worden beschreven en beoordeeld (kwantitatief en/of kwalitatief). In deze paragraaf zijn daarna de aspecten nader uitgewerkt.

Het MER zal voor de betreffende thema's ook het relevante beleidskader schetsen. De volgende milieuaspecten worden meegenomen in het MER. Hierbij speelt voor de milieuaspecten geluid, slagschaduw en externe veiligheid de uitspraak uit 2021 van de Raad van State (zie Kader 4.1) een belangrijke rol.

Tabel 4.2 Beoordelingscriteria per milieuaspect

Aspecten	Beoordelingscriteria	Effectbeoordeling
Hinder – Geluid	- Aantal geluidgevoelige objecten (¹⁶) binnen de geluidscontour per 1 dB-klasse aflopend van 50 tot 37 dB L_{den}. - De benodigde mitigatie om te kunnen voldoen aan 45/47 dB L_{den} en 39/41 L_{night n} - Het aantal (ernstig) gehinderden - Laagfrequent geluid - Cumulatieve geluidbelasting met andere geluidbronnen	Kwantitatief Laagfrequent geluid kwalitatief
Hinder – Slagschaduw	- Het aantal slagschaduwgevoelige objecten binnen een slagschaduwduurcontour (van nagenoeg 0, 6 en 16 uur zonder mitigatie) - De cumulatief verwachte slagschaduwduur (aantal uur slagschaduw dat totaal optreedt op slagschaduwgevoelige objecten, zonder mitigatie) - De benodigde stilstand om de slagschaduwbelasting te reduceren naar een tweetal niveaus: nagenoeg 0¹⁷ en 6 uur per jaar - Overige relevante objecten binnen een slagschaduwduurcontour (van nagenoeg 0, 6 en 16 uur zonder mitigatie) - De cumulatief verwachte slagschaduwduur (aantal uur slagschaduw dat totaal optreedt op deze objecten, zonder mitigatie) - De benodigde stilstand om de slagschaduwbelasting te reduceren naar een tweetal niveaus: nagenoeg 0 en 6 uur per jaar	Kwantitatief
Hinder – Afstandsnorm	Het aantal geluid- en slagschaduwgevoelige objecten binnen een afstand van tweemaal de tiphoogte van de windturbines.	Kwantitatief
Windturbines en gezondheid	Effect van windturbines op gezondheid	Kwalitatief
Natuur	- Oprichting: effect op beschermde gebieden - Exploitatie: effect op beschermde gebieden - Oprichting: effect op beschermde soorten - Exploitatie: effect op beschermde soorten - Afstand en invloed op NNN-gebieden - De kansen voor natuur en versterking landschapselementen	Kwantitatief (soorten en stikstof) en kwalitatief en
Cultuurhistorie en archeologie	- Aantasting archeologische waarden - Aantasting overige cultuurhistorische waarden	Kwalitatief
Landschap	- De ruimtelijke kenmerken van het landschap - De maat, schaal en inrichting in het landschap - De visuele interferentie met een nabijgelegen windturbine of windturbines - De cultuurhistorische achtergrond en waarden van het landschap - De beleving van de windturbine of het windturbinepark in het landschap, waaronder: - Aansluiting op landschappelijke structuur - Zichtbaarheid - Obstakelverlichting	Kwalitatief

¹⁶ Woningen van derden zijn woningen die niet behoren tot de inrichting van het windpark

¹⁷ In de praktijk is 0-uur per jaar niet mogelijk, omdat een windturbine tijd nodig heeft om af te schakelen. Dit betekent dat een maximale reductie tot 0,5 uur per jaar wordt aangehouden waar gesproken wordt over nagenoeg 0.

Aspecten	Beoordelingscriteria	Effectbeoordeling
Waterhuishouding en bodem	- Watersysteem (waterkwantiteit en waterkwaliteit) - Watergangen (bereikbaarheid voor het beheer en onderhoud) - Bodemkwaliteit	Kwalitatief
Externe Veiligheid	- Bebouwing - Wegen, waterwegen en spoorwegen - Industrie en inrichtingen - Transportleidingen en hoogspanningsleidingen - Dijklichamen en waterkeringen	Kwantitatief (aantal objecten binnen de toetsingsafstand)
Ruimtegebruik	- Huidige functies (recreatie, landbouw) - Straalpaden - Vliegverkeer en radar (Vliegveld Twente, defensieradar, etc) - Laagvliegroutes (niet van toepassing in projectgebied. Worden daarom niet beoordeeld)	Kwalitatief
Duurzame energieopbrengst en vermeden emissies	- Opbrengst - CO₂-emissiereductie - SO₂-emissiereductie - NO_x-emissiereductie - PM₁₀ (fijnstof) - PM_{2,5} (indien gegevens beschikbaar) - Effecten op gezondheid (vermeden emissies)	Kwantitatief, resp. in MWh, en Kton

Ontwerpnormen windturbines op land

Windturbines kunnen een hinderlijk effect veroorzaken op de leefomgeving in de vorm van geluidbelasting en slagschaduwduur. Voorheen golden op landelijk niveau normen op grond van het Activiteitenbesluit. Deze mogen voor een windpark van de omvang van Windpark Oude Buurserdijk (drie of meer windturbines) niet meer worden toegepast omdat het Rijk bij de totstandkoming van deze normen niet een volgens Europees recht vereiste plan-MER had doorlopen (zie Kader 4.1). De uitspraak betrof daarmee niet de hoogte of de type van de betreffende normen. De uitspraak had alleen betrekking op windparken, zijnde drie windturbines of meer. Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Voor één of twee windturbines, niet zijnde een windpark, gelden vanaf 1 januari 2024 de windturbinebepalingen uit het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) en regels die via de bruidsschat in het gemeentelijk omgevingsplan terecht zijn gekomen. In oktober 2023 is het Ontwerpbesluit Windturbines Leefomgeving met bijbehorend planMER gepubliceerd met daarin het voorstel voor een nieuw ontwerp windturbinebepalingen. Deze treedt volgens planning op 1 juli 2025 in werking. Tot die tijd geldt dat voor drie windturbines of meer er locatiespecifieke normen gesteld kunnen worden.

Kader 4.1 Toelichting uitspraak Windpark Delfzijl Zuid Uitbreiding

Op 30 juni 2021 heeft de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (de ABRvS) een uitspraak gedaan in de zaak Windpark Delfzijl Zuid Uitbreiding (DZU) over – samengevat – de vraag of voor het vastleggen van milieunormen voor windturbines in het Activiteitenbesluit milieubeheer en de Activiteitenregeling milieubeheer een plan-MER-plicht bestaat op grond van de Europese SMB-richtlijn (ECLI:NL:RVS:2021:1395). De Afdeling is in die uitspraak tot het oordeel gekomen dat op grond van het Europese recht inderdaad een dergelijke beoordeling moet worden gemaakt van de gevolgen voor het milieu. Die beoordeling zal in eerste instantie door het Rijk worden opgesteld. Voor nieuwe windparken betekent de uitspraak:

1. Wachten tot dat de windturbine-regels zijn 'be-MERd' en hier op aansluiten met het project, of;
2. In te zetten op de mogelijkheid om voor een project eigen normen te stellen die voor dát specifieke project onderbouwd dienen te worden en voorzien moeten zijn van een (1) actuele, (2) deugdelijke, (3) op zichzelf staande, en (4) op de aan de orde zijnde situatie toegesneden motivering.

4.2.1 Geluid

In het Ontwerpbesluit windturbinebepalingen wordt voor geluid een nieuwe standaardwaarde 45 dB L_{den} en 39 dB L_{night} geïntroduceerd¹⁸. Van deze standaardwaarde mag naar boven worden afgeweken tot de grenswaarde 47 dB L_{den} en 41 dB L_{night} en naar beneden, maar enkel op grond van cumulatie of bijzondere lokale omstandigheden.

In het MER worden de geluidseffecten kwantitatief vastgesteld op basis van de voorbeeldopstellingen van windturbines per alternatief. Hiervoor wordt de ligging van de geluidscontouren per 1 dB-klasse, aflopend van 50 dB L_{den} tot 37 dB L_{den} ¹⁹, bepaald (zie Figuur 4.1). Vervolgens wordt het aantal geluidgevoelige objecten (woningen van derden) binnen deze contouren in beeld gebracht. Naast het aantal geluidgevoelige objecten wordt het mogelijke aantal (ernstig) gehinderden²⁰ per alternatief berekend.

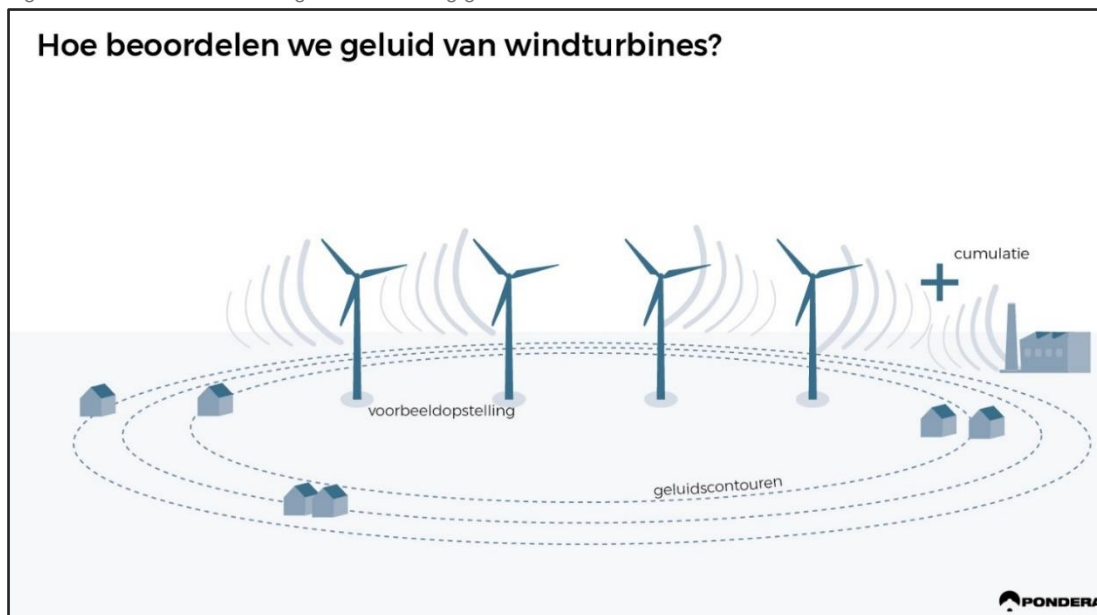
Vervolgens wordt voor in ieder geval twee verschillende geluidbelastingniveaus op representatieve toetspunten inzichtelijk gemaakt welke mitigerende maatregelen nodig zijn om aan de betreffende geluidsniveaus te kunnen voldoen. Hierbij wordt aangesloten bij de ontwerpwindturbinebepalingen voor windturbines op land (47 en 45 dB L_{den}).

¹⁸ De L_{den} (Engels: Level day-evening-night) is een maat van geluidbelasting. Hierbij vindt een weging plaats van de momenten waarop geluidbelasting optreedt; de geluidsproductie tijdens de avond en nacht wordt zwaarder meegewogen dan het geluid overdag. In Nederland werd tevens getoetst aan L_{night} om verstoring van nachtrust te voorkomen.

¹⁹ Dit betreft een range die wordt begrensd door enerzijds een maximale waarde die, bij het aanhouden van een minimale afstand van 400 meter tot een geluidgevoelig object, een windpark zonder mitigatie op de gevel van een gevoelig object 50 dB L_{den} mogelijk kan veroorzaken en anderzijds de geluidbelasting waarbij 1% van de mensen binnenshuis nog hinder ervaart (37 dB L_{den}).

²⁰ Het aantal gehinderden door geluid wordt vastgesteld met behulp van de rapportage van TNO, Hinder door geluid van windturbines – dosis-effectrelaties (2008), waarbij op basis van het gemiddeld aantal personen per adres (CBS) en het aantal adressen kan worden bepaald hoeveel (ernstig) gehinderden mogen worden verwacht als gevolg van de realisatie van het windpark.

Figuur 4.1 Schematische weergave beoordeling geluid

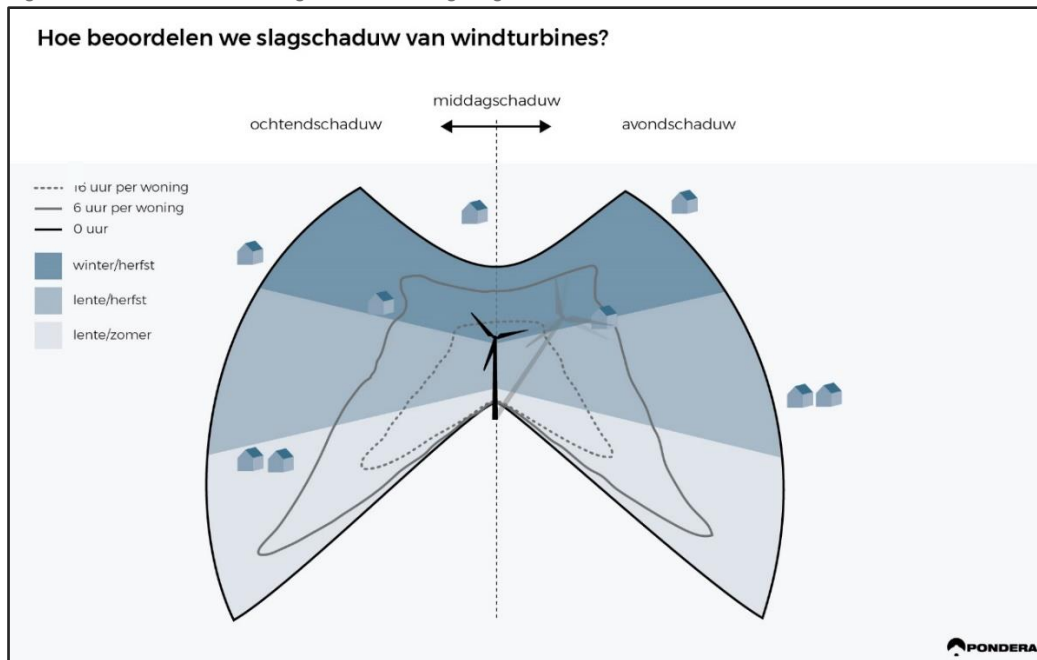
Ook wordt de cumulatieve geluidbelasting in de omgeving van het projectgebied van (agrarische en) industriële activiteiten, de (hoofd)wegen en eventuele andere relevante bronnen bepaald en geven we aan wat de akoestische kwaliteit van de omgeving is voor en na toevoeging van de windturbines in Windpark Oude Buurserdijk. De methode die we hierbij gebruiken voor de beoordeling van de akoestische kwaliteit is de zogenaamde Miedema-methode. In het onderzoek zal nader worden ingegaan op de gehanteerde uitgangspunten. De geluidbelasting van specifiek laagfrequent geluid van de windturbines zal, door middel van verwijzing naar literatuur en recente rechtspraak ook aandacht krijgen in het MER.

Indien gedurende het mer-traject aanpassingen in de ontwerpnormen worden gedaan (of verwacht worden) zullen deze in het MER worden meegenomen. Indien de vergunning wordt aangevraagd voordat de nieuwe normen – naar nu verwacht op 1 juli 2025 - van kracht worden zal het bevoegd gezag een gemotiveerde (zie Kader 4.1) project-specifieke geluidnorm vaststellen, waarbij het bevoegd gezag van mening is dat sprake van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties en een aanvaardbaar woon- en leefklimaat. Dit MER kan hiervoor als bouwsteen worden gebruikt.

4.2.2 Slagschaduw

In het MER wordt de slagschaduwduur kwantitatief vastgesteld door voor een voorbeeldopstelling per alternatief de slagschaduwduurcontouren (zonder mitigatie) te bepalen (zie Figuur 4.2). Ook hier wordt aangesloten op de ontwerpwindturbinebepalingen, waarin geldt dat niet meer dan 6 uur per jaar en 20 minuten per dag slagschaduw mag worden veroorzaakt op slagschaduwgevoelige objecten (woningen, scholen, zorginstellingen). Ten behoeve van de MER zal per opstellingsvariant de slagschaduwcontouren voor nagenoeg 0, 6 en 16 uur per jaar worden bepaald. Hoewel de toegestane slagschaduwduur maximaal 6 uur per jaar bedraagt, wordt ook de in milieuonderzoeken vaak aangehouden contour van 16 uur per jaar in beeld gebracht. Hiermee wordt de gradatie in de hoeveelheid slagschaduw in het gebied duidelijk in beeld gebracht. Vervolgens wordt per opstellingsvariant de cumulatief verwachte slagschaduwduur berekend (aantal uur slagschaduw dat totaal optreedt op slagschaduwgevoelige objecten, zonder mitigatie).

Figuur 4.2 Schematische weergave beoordeling slagschaduw

In het MER wordt vervolgens per alternatief de benodigde stilstand berekend om de slagschaduwbelasting te reduceren naar een tweetal niveaus: nagenoeg 0 en 6 uur per jaar. Uiteraard wordt in het specialistisch onderzoek aandacht besteed aan de uitgangspunten van de kwantitatieve berekeningen.

Ook voor slagschaduw geldt dat (te verwachten) wijzigingen in de ontwerpwindturbinebepalingen worden meegenomen en dat het bevoegd gezag bij een vergunningaanvraag voor inwerkingtreding van de nieuwe normen locatie- of projectspecifieke normen vast kan stellen.

De ontwerpnormen voor slagschaduw gelden enkel voor slagschaduwgevoelige objecten (woningen, scholen, zorginstellingen). Hier worden toetspunten voor opgenomen die worden onderzocht in het MER. Mogelijk zijn er in het gebied ook andere panden of locaties aanwezig waar slagschaduw weliswaar wettelijk is toegestaan, maar waar deze wel hinder kan veroorzaken, zoals in een kantoorpand of op een recreatielocatie. In het MER zal daarom ook voor overige relevante locaties/objecten eenzelfde analyse worden uitgevoerd als voor de (wettelijk) schaduwgevoelige objecten.

4.2.3 Toetsingsafstand

In de ontwerpwindturbinebepalingen is naast een norm op het gebied van geluid en slagschaduw ook een generieke afstandsnorm voor de plaatsing van windturbines opgenomen. Volgens deze ontwerpnorm dient tweemaal de tiphoogte afstand te worden aangehouden door de windturbine tot geluid- en slagschaduwgevoelige objecten. De ontwerpnormen bieden ook ruimte hier onder specifieke voorwaarden van af te wijken. Voor het MER wordt het aantal gevoelige objecten binnen een afstand van 2 maal de tiphoogte bepaald.²¹

²¹ Binnen de grenzen van het projectgebied is een loods aanwezig: Pure Energie heeft een overeenkomst waarin is vastgelegd dat de eigenaar geen kwetsbare objecten kan ontwikkelen die de realisatie en exploitatie van het windpark verhinderen.

Waar hinder als gevolg van geluid en slagschaduw te mitigeren is (stille modus, stilstandvoorziening), is dit niet mogelijk bij een harde afstandsnorm. Indien de toetsingsafstand voor een of meer gevoelige objecten overschreden wordt zullen wij daarom de maximale tiphoogte berekenen waarbij geen overschrijding plaatsvindt.

Wederom geldt dat (te verwachten) wijzigingen in de ontwerpwindturbinebepalingen worden meegenomen en dat het bevoegd gezag bij een vergunningaanvraag voor inwerkingtreding van de nieuwe windturbinebepalingen locatie- of project-specifieke normen vast kan stellen.

4.2.4 Windturbines en gezondheid

Verscheidene wetenschappelijke studies in de periode 2017-2020, samengevat door het RIVM²², tonen geen significante relatie tussen nadelige gezondheidseffecten, zoals hart- en vaatziekten, stofwisselingsstoornissen en cognitieve effecten, en windturbinegeluid. Bovendien volgt uit recente wetenschappelijke bronnen dat er geen conclusies kunnen worden getrokken over de samenhang van het geluidsniveau van windturbinegeluid en slaapverstoring. Wel veroorzaken windturbines soms hinder (geluid, zicht, gevoel van onrechtvaardigheid). Het is hierbij niet zo dat het aandeel laagfrequent geluid van windturbines voor andere hinder zorgt dan 'gewoon' geluid. Hinder kan zich uiten in irritatie, boosheid en onbehagen. Zodoende is hinder soms dus een factor van stress die op lange termijn kan leiden tot indirecte gezondheidsklachten. De mate waarin personen hinder ervaren, verschilt echter van persoon tot persoon. Een belangrijke factor die bepaalt of personen hinder ervaren is bijvoorbeeld of personen betrokken worden bij de besluitvorming van de plannen en de gang van zaken rond plaatsing van de turbines en of zij economische voordelen genieten door de komst van de windturbine. Om mensen te beschermen tegen onaanvaardbare hinder moeten exploitanten van windparken voldoen aan wettelijke normen.

Zoals eerder besproken werden tot voor kort de normen uit het Activiteitenbesluit als uitgangspunt voor de effectbeoordeling in het MER gehanteerd. Deze normen hebben onder andere het doel om mensen te beschermen tegen onaanvaardbare hinder. Het aspect gezondheid is daarmee impliciet onderdeel van het MER bij de onderwerpen geluid en slagschaduw.

Daarnaast wordt in het MER ook expliciet stilgestaan bij het onderwerp 'windturbines en gezondheid'. Hiervoor wordt een actuele wetenschappelijke beschouwing opgesteld ten aanzien van windturbines en de eventuele gevolgen van windturbines op de gezondheid. Ook wordt in het MER stilgestaan bij een rapport van het RIVM waarin de gezondheidseffecten en -risico's van het Klimaatakkoord worden afgewogen. Het Klimaatakkoord beschrijft op welke wijze de beoogde reductie van de CO₂-uitstoot kan worden bereikt. Windturbines en windenergie zijn hier een onderdeel van. Het rapport concludeert onder andere dat de impact van de meeste maatregelen uit het Klimaatakkoord beperkt zullen zijn.

Overige aspecten, die ook vaak in het kader van windprojecten worden benoemd in relatie tot gezondheid - zoals trillingen, BPA, PFAS, neodymium en fijnstof - worden ook kwalitatief besproken in het hoofdstuk gezondheid.

²² RIVM (2020). Health effects related to wind turbine sound: an update

4.2.5 Natuur

Het effect van windturbines ligt met name in de potentiële verstoring van soorten of het optreden van aanvaringsslachtoffers onder vogels en vleermuizen. Deze effecten kunnen beperkt of vermeden worden door een goede locatiekeuze binnen het projectgebied, de windturbineafmetingen en de inzet van eventuele maatregelen zoals een gerichte stilstandvoorziening of eventueel een detectiesysteem.

De alternatieven worden getoetst op zowel het niveau van gebieds- als soortenbescherming en zowel in de exploitatie als oprichtingsfase.

Gebiedsbescherming - Natura 2000

De Omgevingswet bundelt de gebiedsbescherming van nationaal begrensde natuurgebieden. Natura 2000 is de overkoepelende naam voor gebieden die worden beschermd vanuit de Vogel- en Habitatrichtlijn, die zijn vertaald in de Omgevingswet. Volgens deze Europese richtlijnen moeten lidstaten specifieke diersoorten en hun natuurlijke leefomgeving (habitat) beschermen om de biodiversiteit te behouden.

Voor Natura 2000-gebieden geldt dat significante effecten op de instandhoudingsdoelen voor de betreffende gebieden en het functioneren van het gebied niet mogen optreden. Van significante effecten is sprake als het behalen van een instandhoudingsdoelstelling van het Natura 2000-gebied in gevaar kan komen. Hierbij wordt ook gekeken naar externe werking (projecten buiten het Natura 2000-gebied die effect hebben op doelen van nabijgelegen gebieden) en cumulatie (in samenhang met de effecten van andere plannen en projecten).

De meest nabijgelegen Natura 2000-gebieden zijn het gebied Buurserzand & Haaksbergerveen en het gebied Witte Veen. Het gebied Buurserzand & Haaksbergerveen ligt op ongeveer 500 meter ten westen van het projectgebied. Het gebied Witte Veen ligt op ruim twee kilometer ten zuidoosten van het projectgebied. Het gebied Aamsveen ligt op een grotere afstand ten noordoosten van het projectgebied. Ook bevinden er zich meerdere Duitse Natura 2000-gebieden vlak over de grens. Windturbines nabij Natura 2000-gebieden kunnen een effect op de instandhoudingsdoelstelling hebben. De natuurtoets (ook natuurwaardenonderzoek genoemd) moet in dat geval uitwijzen in hoeverre een overtreding van de gebiedsbescherming optreedt zowel in de aanleg- als de gebruiksfase van de alternatieven als ook in cumulatie met andere projecten.

Het is mogelijk dat in de natuurtoets ten behoeve van het MER wordt geconcludeerd dat belangrijke negatieve effecten van het geplande windproject op beschermde gebieden niet zijn uit te sluiten. In de vergunningenprocedure kan dan een aanvullend onderzoek (een passende beoordeling) nodig zijn ter onderbouwing van een aanvraag vergunning Natura 2000 activiteit. In een Passende Beoordeling wordt onderzocht in hoeverre de ontwikkeling van windenergie al dan niet leidt tot significant negatieve effecten op de instandhouding van soorten waarvoor Natura 2000-gebieden zijn aangewezen. De passende beoordeling wordt voor het voorkeursalternatief uitgevoerd.

Stikstof

Tijdens de aanleg van een windpark zal sprake zijn van emissie van schadelijke stoffen naar lucht, water en bodem doordat gebruik wordt gemaakt van o.a. kraanwagens, graafmachines en vrachtwagens. Uit een Aeries-berekening zal moeten blijken of de emissies leiden tot een bijdrage aan de depositie op voor stikstof gevoelige beschermde habitattypen in Natura 2000-gebieden. De omvang en aard van de werkzaamheden, het in te zetten materieel (wel of niet elektrisch) en de afstand tot Natura 2000-gebieden

bepalen of er sprake is van een projectbijdrage aan de depositie op gevoelige habitattypen. De verwachting is dat de tijdelijke uitstoot van stikstof als gevolg van de bouwwerkzaamheden niet onderscheidend is voor de verschillende alternatieven. Deze wordt daarom niet apart meegenomen in de beoordeling. Stikstofberekeningen voor zowel de aanlegfase als de gebruiksfase van het project wordt voor het voorkeursalternatief uitgevoerd.

Gebiedsbescherming - Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland en vormt de basis voor het natuurbeleid. Het Rijk en de provincies hebben afspraken gemaakt over de planologische en kwalitatieve bescherming van de NNN. In het NNN geldt het 'nee, tenzij'-principe. Dit houdt in dat ingrepen waarbij de oppervlakte of de wezenlijke kenmerken en waarden van de NNN significant worden aangetast, niet zijn toegestaan, tenzij er geen alternatieven zijn en er sprake is van een groot openbaar belang.

Voor het Natuurnetwerk Nederland geldt geen externe werking, maar een ontwikkeling kan wel effect hebben op NNN. Dit wordt in beeld gebracht voor de alternatieven. Wanneer de windturbinelocaties in het NNN (ook indien sprake van alleen overdraai) worden gepositioneerd is sprake van ruimtebeslag van het NNN. Hiervoor is toestemming van de provincie nodig, dient een Nee, tenzij-toets te worden doorlopen (waarin alternatieven en belangen worden afgewogen), moeten de effecten worden bepaald en beoordeeld, en dient uiteindelijk compensatie plaats te vinden. Ten westen van het projectgebied ligt op korte afstand een NNN-gebied. Toetsing van de alternatieven met betrekking tot het NNN is daarom relevant en zal daarom in het MER beoordeeld worden. Afhankelijk van de windturbineposities dient een nee, tenzij toets te worden doorlopen voor het voorkeursalternatief.

Gebiedsbescherming - Overige (beschermde) gebieden

Het projectgebied is niet aangewezen als beschermd provinciaal weidevogelgebied of anderszins als een (beschermde) natuurgebied. Toetsing van de alternatieven in het MER is op dit punt dus niet relevant. Wel wordt in het kader van soortenbescherming het effect van de alternatieven op individuele soorten in het gebied in beeld gebracht.

Soortenbescherming

Relevante wetgeving op het gebied van de soortenbescherming is uitgewerkt in hoofdstuk 11 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). De bescherming van flora en faunasoorten is opgedeeld in twee beschermingscategorieën:

- Strikt beschermde soorten:
 - Soorten van de Vogelrichtlijn (paragraaf 11.2.2);
 - Soorten van de Habitatrichtlijn (paragraaf 11.2.3).
- Overige beschermde soorten:
 - Nationaal beschermde soorten (paragraaf 11.2.4).

Voor beide categorieën geldt dat het verboden is opzettelijk exemplaren te doden, vangen of plukken, en voortplantingsverblijfplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te vernielen of te beschadigen. Een belangrijk verschil tussen beide beschermingsregimes is dat voor de strikt beschermde soorten ook het opzettelijk verontrusten verboden is, terwijl dit voor de overige beschermde soorten niet het geval is.

Voor vogels geldt daarnaast dat het opzettelijk storen niet verboden is in geval de storing niet van wezenlijk invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Het beschermingsregime van de overige (nationaal) beschermde soorten is voor elke soort gelijk.

Specifiek veldwerk is veelal vereist om te kunnen beoordelen of er sprake kan zijn van een overtreding in het kader van de soortenbescherming van de Omgevingswet. In de praktijk is de soortenbescherming (en met name vogels en vleermuizen) vrijwel altijd een aandachtspunt voor de verdere planvorming. Expliciet voor het projectgebied en de omgeving geldt dat het een vogelrijkgebied betreft met enkele soorten met jaarrond beschermde nesten (zoals gesteld in de provinciale beleidsregel Natuur Overijssel 2024, Hoofdstuk 4). In de praktijk zijn veelal goede maatregelen te treffen om te kunnen voldoen aan de geldende wetgeving, door bijvoorbeeld de aanlegwerkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren of om tijdens bepaalde tijden in het jaar tijdelijk stil te zetten, wanneer er hogere vleermuisactiviteit is te verwachten.

Toetsing van de alternatieven met betrekking tot voorkomende soorten is relevant en zal daarom in het MER beoordeeld worden. Onderdelen waarop wordt getoetst is onder meer aanvaringsslachtoffers, barrièrewerking en effect op leefgebied, zowel in de aanlegfase als in de exploitatiefase.

4.2.6 Archeologie en overige Cultuurhistorie

In het MER wordt onderzocht of er archeologische relictten in de bodem ter plaatse van de windturbines in het projectgebied aanwezig is, en welke maatregelen genomen kunnen worden om eventuele waarden te beschermen. Voor de beoordeling van het aspect archeologie wordt primair de gemeentelijke Archeologische Waarden-/Beleidskaart en provinciale Cultuurhistorische waardenkaart gebruikt. Uiteindelijk dient bepaald te worden in hoeverre windturbines in het projectgebied in conflict zijn of aansluiten bij het beleid en of archeologisch (voor)onderzoek nodig is.

In het MER wordt aangegeven of maatregelen genomen dienen te worden om eventuele overige cultuurhistorische waarden (hierna: cultuurhistorische waarden) te beschermen. Voor het aspect cultuurhistorie wordt de kaart met Cultuurhistorische waarden van de provincie Overijssel uit de Provinciale Structuurvisie en de Omgevingsvisie gebruikt. Uiteindelijk dient bepaald te worden in hoeverre windturbines in het projectgebied in conflict zijn of aansluiten bij het beleid.

4.2.7 Landschap

Voor het aspect landschap wordt in het MER aandacht besteed aan de landschappelijke effecten van de verschillende alternatieven. De inrichtingsalternatieven worden beoordeeld op hun landschappelijke effecten, mede op basis van een beschrijving van de bestaande situatie van die gebieden en de daar aanwezige landschappelijke karakteristieken op basis van de provinciale catalogus gebiedskenmerken.

- Voor de inrichtingsalternatieven worden zowel de invloed van de opstellingsvarianten op het landschap beschreven (op meerdere schaalniveaus) als de kenmerken en kwaliteiten van die opstellingsvarianten zelf. Ook wordt de invloed op de waarneming van de opstellingsvarianten beschreven. De veranderingen, die de plaatsing van windturbines met zich meebrengt, worden onder meer met visualisaties vanuit verschillende posities en standpunten in beeld gebracht. Daarnaast wordt gekeken naar de beleving van windturbinepark in het landschap, waaronder

mogelijke toepassing obstakelverlichting. Bij dit project zijn de initiatiefnemers voornemens om naderingsdetectie toe te passen, onder voorwaarde dat ILT hiervoor akkoord geeft voor dit specifieke windpark.

De beoordelingscriteria voor het aspect landschap zijn (in aansluiting op afdeling 4.1, artikel 4.9 van de provinciale Omgevingsverordening):

- Of het past binnen de generieke en gebiedsspecifieke beleidskeuzes van de provincie;
- waar het initiatief het beste ingepast kan worden gelet op provinciale ontwikkelingsperspectieven, en;
- hoe het initiatief uitgevoerd moet worden gelet op de provinciale uitspraken over gebiedskenmerken (Catalogus gebiedskenmerken).

4.2.8 Waterhuishouding en bodemkwaliteit

Voor het windpark worden enkele verhardingen aangebracht die effect op de waterhuishouding kunnen hebben, te weten bouw- en onderhoudswegen, opstelplaatsen voor bouw en onderhoud, fundering van de windturbines en schakel- en/of inkoopstations. De waterhuishouding wordt in het MER beoordeeld op grondwater, oppervlaktewater en hemelwaterafvoer. Voor het aspect bodemkwaliteit wordt bekeken of de locatie verdacht is van bodemverontreiniging. Hiervoor wordt het provinciale en gemeentelijk bodemarchief geraadpleegd.

4.2.9 Externe veiligheid

Om de veiligheid van de omgeving van het windpark te kunnen garanderen wordt onderzocht welke veiligheidseffecten het plaatsen en in werking hebben van windturbines heeft op de omgeving. Het MER beschrijft hoe de veiligheid van omwonenden, verkeersdeelnemers en van personen die in de onmiddellijke omgeving werken gewaarborgd is of kan worden. Daarbij wordt onder andere gekeken naar de ligging van panden en infrastructurele netwerken.

Om de veiligheid van de omgeving van het windpark te kunnen garanderen wordt onderzocht welke veiligheidseffecten het plaatsen en in werking hebben van windturbines heeft op de omgeving. In de ontwerpwindturbinebepalingen zijn voor de directe en indirecte risico's (domino-effecten) risiconormen gesteld:

- Een grenswaarde voor het plaatsgebonden risico (PR) van 10⁻⁶ per jaar voor (zeer) kwetsbare gebouwen en locaties. Hiervan kan niet worden afgeweken.
- Een standaardwaarde voor het PR van 10⁻⁶ per jaar voor beperkt kwetsbare gebouwen en locaties. Hiervan kan door het bevoegd gezag gemotiveerd worden afgeweken.

In het MER voor het Windpark Oude Buurserdijk zal worden aangesloten op de ontwerpwindturbinebepalingen. Voor de verschillende windturbineopstellingen wordt de PR 10⁻⁶ contour (inclusief eventuele domino-effecten) bepaald. Er wordt bepaald hoe veel (beperkt) kwetsbare objecten binnen deze contour komen te liggen. Onder de ontwerpwindturbinebepalingen is het mogelijk om gemotiveerd af te wijken van de PR 10⁻⁶ norm en hierbij een grenswaarde van PR 10⁻⁵ (inclusief domino-effecten) aan te houden. Ten behoeve van een eventuele afwijking van de grenswaarde voor beperkt kwetsbare gebouwen worden ook de PR 10⁻⁵ contouren van de windturbines bepaald.

4.2.10 Ruimtegebruik

In dit hoofdstuk worden eventuele effecten op straalpaden, (defensie)radarinstallaties, luchtvaart (waaronder Twente Airport) en laagvliegroutes meegenomen. Op basis van het Bkl gelden onder meer instructieregels voor (defensie)radartoetsing en in het projectgebied gelden hoogtebeperkingen in verband met vliegveiligheid van Twente Airport op basis van het Luchthavenbesluit Twente Airport. Ter plaatse geldt een 'Outer horizontal Surface' (en dus beperking van bouwhoogte) van 185 meter. Momenteel vindt onderzoek plaats naar het effect van Windpark Oude Buurserdijk zonder rekening te houden met de hoogtebeperking op de veiligheid en bruikbaarheid van zowel de huidige als de toekomstige vliegprocedures voor Twente Airport. De resultaten worden betrokken in het MER.

Daarnaast is er aandacht voor de huidige gebruiksfuncties van het projectgebied en de omgeving, zoals landbouw en recreatieve functies.

4.2.11 Duurzame energieopbrengst en vermeden emissies

De belangrijkste reden om windinitiatieven te realiseren is het opwekken van duurzame energie en daarmee het vermijden van emissies. Van de alternatieven wordt daarom in het MER berekend hoeveel elektriciteit kan worden opgewekt, uitgaande van het aantal te plaatsen windturbines dat per alternatief te plaatsen is. Ook wordt bepaald welke uitstoot van schadelijke stoffen vermeden wordt, in vergelijking met de situatie dat dezelfde hoeveelheid energie wordt opgewekt op conventionele wijze, zoals verbranding van steenkool en aardgas. Het gaat daarbij om de vermeden uitstoot van CO₂, NO_x en SO₂.

De reductie wordt berekend aan de hand van het gemiddelde gebruik van brandstoffen bij elektriciteitscentrales (voornamelijk gas). Hierbij worden de volgende kengetallen gehanteerd: 63,5 kg CO₂/GJ²³, 0,06 kg NO_x/GJ en 0,02 kg SO₂/GJ (ECN-C--05-090). Voor het rendement van elektriciteitscentrales wordt uitgegaan van 44,9%²⁴. Er zal ook aandacht zijn voor de gemiddelde energetische terugverdientijd van windturbines.

4.3 Ontwikkelingen in en nabij het projectgebied

Om de verschillende alternatieven op een juiste manier te kunnen vergelijken met de referentiesituatie is het belangrijk om autonome ontwikkelingen rondom en in het projectgebied mee te nemen. Zoals beschreven in paragraaf 3.4 betreffen deze autonome ontwikkeling plannen of ontwikkelingen waarover al concrete besluitvorming heeft plaatsgevonden of wordt verwacht voorafgaand aan besluitvorming over het initiatief. In deze paragraaf wordt een overzicht van de autonome ontwikkelingen rondom en in het projectgebied gegeven. Onder overige ontwikkelingen worden ontwikkelingen benoemd die (nog) niet autonoom zijn maar wel relevant kunnen zijn om te benoemen. In de MER zullen de autonome ontwikkelingen in ieder geval worden meegenomen als onderdeel van de referentiesituatie. Mogelijk worden hier gedurende het mer-traject nog andere (autonome) ontwikkelingen aan toegevoegd die op dit moment nog niet bekend zijn.

²³ CBS (2023). Hernieuwbare energie in Nederland 2022. Bron: <https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/rapportages/2023/hernieuwbare-energie-in-nederland-2022>

²⁴ CBS (2023). Hernieuwbare energie in Nederland 2022. Bron: <https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/rapportages/2023/hernieuwbare-energie-in-nederland-2022>

Autonome ontwikkelingen

Een overzicht van de nu bekende autonome ontwikkelingen is weergegeven in Tabel 4.3.

Tabel 4.3 Overzicht van autonome ontwikkelingen in en rondom het projectgebied.

Autonome ontwikkeling	Mee te nemen in effectbeoordeling vanwege verwacht effect op realisatie Windpark Oude Buurserdijk
Landgoed ontwerp bestemmingsplan	Ja
Recreatiepark Rutbeek	Ja

Landgoed ontwerp bestemmingsplan

Op 5 december 2023 is het ontwerp bestemmingsplan “Buitengebied Haaksbergen, partiële herziening Broekheurnerweg ong. & Meddelerweg ong.” ter inzage gelegd door B&W van gemeente Haaksbergen. In Figuur 4.3 is de ligging van dit plan ten opzichte van het projectgebied voor het windpark opgenomen.

Dit ontwerp-bestemmingsplan maakt het op twee locaties mogelijk om via de enkelbestemming ‘wonen’ een woning te realiseren. De rest van het gebied krijgt de enkelbestemming ‘agrarisch met waarden’. De gronden met de bestemming ‘agrarisch met waarden’ zijn in principe geen belemmering voor Windpark Oude Buurserdijk. De gronden met de enkelbestemming ‘wonen’ zijn wel locaties waar het windpark rekening mee dient te houden. Vanuit de milieuaspecten geluid en slagschaduw dient het windpark hier voldoende afstand tot aan te houden. Zoals te zien in Figuur 4.3 ligt een locatie met de enkelbestemming ‘wonen’ op een relatief korte afstand van het projectgebied, dit bedraagt ongeveer 400 meter tot de rand van het projectgebied. Het Windpark Oude Buurserdijk dient rekening te houden met dit ontwerp bestemmingsplan.

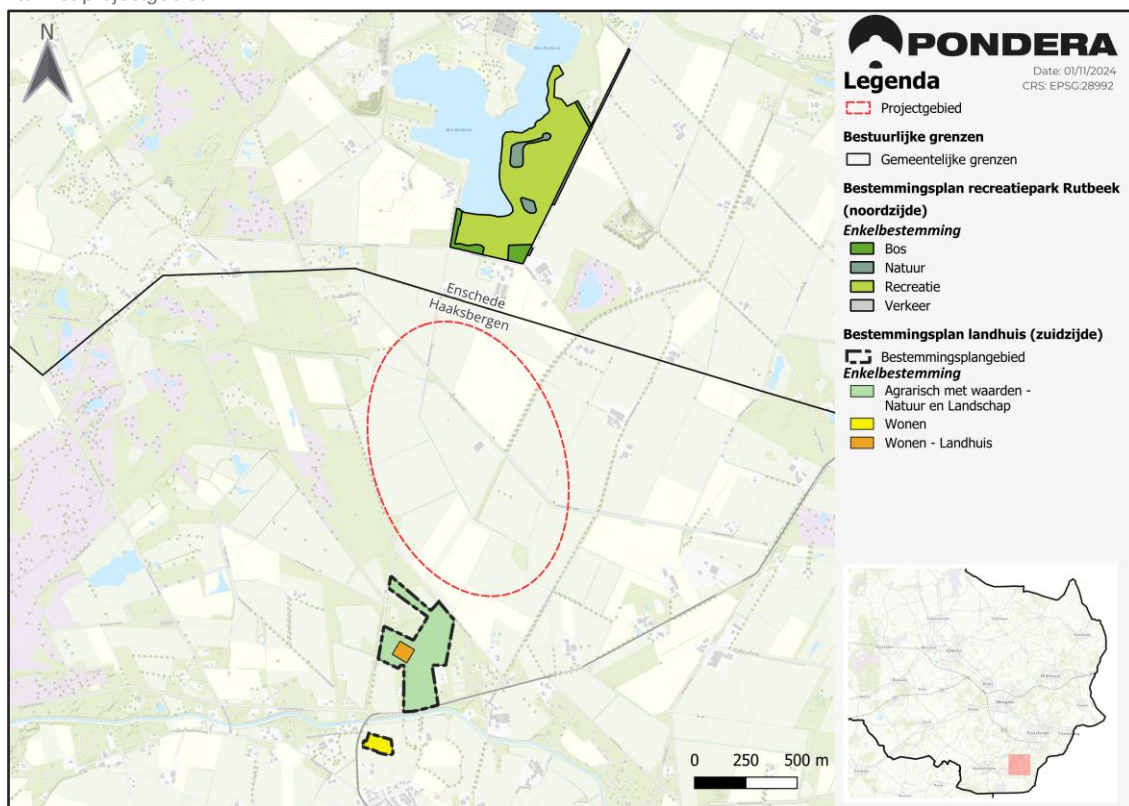
Recreatiepark Rutbeek

Op 23 oktober 2024 heeft gemeente Enschede het bestemmingsplan ‘Recreatiepark Rutbeek’ gewijzigd vastgesteld ²⁵. Het plan maakt een recreatiepark mogelijk met maximaal 250 recreatiewoningen en de bijbehorende voorzieningen. Het park zal vanaf de Hegebeekweg ontsloten worden; deze weg zal deels verhard worden.

Deze ontwikkeling vindt plaats aan de zuidoost kant van het meer Rutbeek, wat op ongeveer een kilometer afstand ligt van het projectgebied. Aangezien recreatiewoningen in de wet niet worden beschouwd als gevoelige objecten, worden deze woningen niet als dusdanig opgenomen in het MER. In het MER wordt voor de milieueffecten geluid en slagschaduw wel inzichtelijk gemaakt wat de effecten zijn van het windpark op het Recreatiepark Rutbeek.

²⁵ <https://www.raadvanstate.nl/uitspraken/@146424/202404906-2-r3/>

Figuur 4.3 Ligging bestemmingsplan 'Recreatiepark Rutbeek' en het ontwerp bestemmingsplan landgoed ten opzichte van het projectgebied

Overige ontwikkelingen

Twente Airport

In het kader van het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (NPRD) zijn er de nodige ontwikkelingen rondom het vliegveld Twente. De kans bestaat dat het vliegveld als reservevliegveld, voor vliegveld Leeuwarden en Volkel, wordt aangewezen voor het stationeren van F35 straaljagers of andere vliegtuigen. De verwachting is dat hier eind 2024 meer duidelijkheid over komt. Ontwikkelingen van Twente Airport kunnen relevant zijn in relatie tot de ontwikkeling van Windpark Oude Buurserdijk dan wel vice versa.

Eniergeopslagsysteem (EOS)

De initiatiefnemers verkennen de mogelijkheden en voordelen voor het plaatsen van een EOS als toevoeging op Windpark Oude Buurserdijk. Het realiseren van de EOS is afhankelijk van de ontwikkeling van het windpark. Daarnaast zal het EOS geen belemmering vormen voor het windpark.

4.4 Werkwijze effectbeoordeling

De omvang van het studiegebied – het gebied waarbinnen zich mogelijke effecten kunnen voordoen – verschilt per milieuaspect. In het algemeen is het studiegebied (aanzienlijk) groter dan het projectgebied: het gebied waarbinnen zich de voorgenomen activiteit afspeelt.

De verwachte effecten worden beschreven en beoordeeld. Het nulalternatief (de referentiesituatie) fungeert als referentie voor de beoordeling van de effecten. De effectbeschrijving zal waar mogelijk en

zinnig met cijfers onderbouwd worden. Als het niet mogelijk is om de effecten te kwantificeren, zal de beschrijving kwalitatief zijn.

Naast blijvende effecten wordt ook aandacht besteed aan tijdelijke en/of omkeerbare gevolgen. Dit betreft met name de bouw van het windpark en alle bijbehorende voorzieningen, zoals de eventuele aanpassing van bestaande wegen, aanleg van nieuwe ontsluitingswegen ten behoeve van het windparkrealisatie van kraanopstelplaatsen en de installatie van de windturbines en de kabels. Ook wordt, waar zinvol, aangegeven of cumulatie met andere plannen en/of projecten kan optreden. Cumulatie is in ieder geval aan de orde bij windturbinegeluid met andere geluidbronnen en het effect op Natura 2000 gebieden door het project in cumulatie met andere projecten.

De effecten worden per milieuaspect beschreven aan de hand van beoordelingscriteria. Soms is dit een harde parameterwaarde die door de overheid is aangewezen als een norm (getal). Echter, vaak zijn de geëigende parameters niet zo duidelijk omschreven. Deze moeten dan worden herleid uit het voorgenomen beleid over de verschillende milieuaspecten. In Paragraaf 4.2 is per milieuaspect aangegeven welke criteria worden gebruikt en de wijze waarop de effecten worden beschreven en beoordeeld (kwantitatief en/of kwalitatief).

4.5 Mitigerende maatregelen

De in het MER te onderzoeken milieueffecten kunnen mogelijk door middel van het uitvoeren van mitigerende maatregelen verzacht, of teniet worden gedaan. In het MER worden deze maatregelen genoemd en beschreven. Een voorbeeld van een mitigerende maatregel is het stilzetten van de windturbine op momenten dat er onaanvaardbare (hoger dan de normstelling) slagschaduw optreedt.

4.6 Leemten in kennis en informatie

In het MER zal worden aangegeven welke belangrijke informatie ontbreekt en welke gevolgen dit heeft voor de effectvoorspelling. Waar mogelijk zal worden aangegeven welke aanvullende onderzoeken deze leemten kunnen wegnemen.

4.7 Evaluatie

In het MER zal aangegeven worden welke milieuaspecten tijdens en na het realiseren van het voornemen gemonitord en geëvalueerd dienen te worden, om na te gaan wat de daadwerkelijk optredende milieueffecten zijn. Eventueel kunnen op basis daarvan maatregelen getroffen worden.

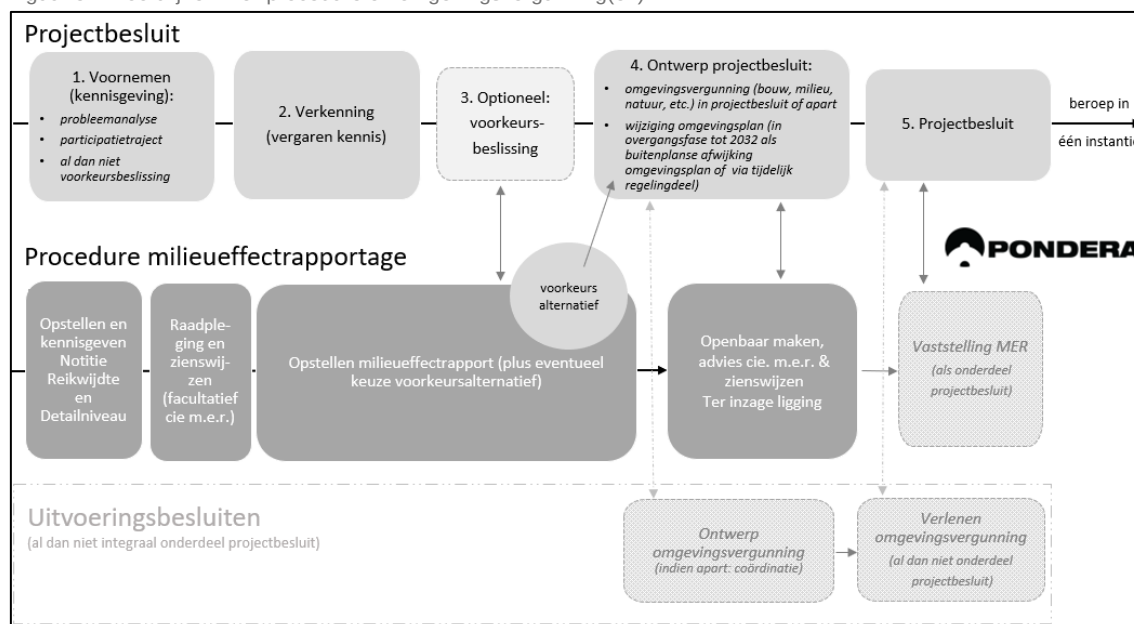
5 Procedure en besluitvorming

In dit hoofdstuk wordt weergegeven welke stappen worden doorlopen voor de mer-procedure en in welke procedurele context dit plaatsvindt ten behoeve van de besluitvorming (vergunningverlening) over het voornemen.

5.1 Mer-procedure

Een mer-procedure bestaat uit verschillende onderdelen, waarvan het milieueffectrapport (MER) het belangrijkste is. De mer-procedure, de ruimtelijke procedure (Projectbesluit, wijziging/afwijking omgevingsplan) en uitvoeringsbesluiten (in ieder geval de omgevingsvergunning(en)) hebben een relatie tot elkaar en kunnen (deels) parallel gevoerd worden. Dit is in Figuur 5.1 geïllustreerd.

Figuur 5.1 Hoofdpijnen mer-procedure en omgevingsvergunning(en)

De inhoudelijke vereisten aan een MER zijn vastgelegd in Hoofdstuk 11 van het Omgevingsbesluit. Dat houdt samengevat in dat een milieueffectrapport wordt opgesteld om de (mogelijke) effecten van de voorgenomen activiteit en eventuele alternatieven daarvoor op de natuur, het milieu, archeologische waarden, leefomgeving en (andere) gebruiksfuncties van de betrokken gebieden voor de afweging daarvan bij besluitvorming in beeld te brengen. De functie van het onderzoeken van alternatieven is dat verschillende mogelijkheden voor de voorgenomen activiteit met elkaar vergeleken worden op milieueffecten. Zo wordt het milieubelang meegewogen in de besluitvorming over het voornemen.

5.1.1 Openbare kennisgeving

Het bevoegd gezag geeft openbaar kennis van het voornemen om een besluit voor te bereiden waarvoor een mer wordt doorlopen. Daarin staat:

- Dat stukken ter inzage worden gelegd;
- Waar en wanneer dit gebeurt;

- Dat er gelegenheid is reactie in te dienen over de reikwijdte en het detailniveau van het op te stellen MER;
- Aan wie, op welke wijze en binnen welke termijn;
- Of de Commissie mer om advies zal worden gevraagd over de voorbereiding van het plan.

Tegelijkertijd met de terinzagelegging van de cNRD zal het concept participatieplan ter inzage worden gelegd.²⁶ De provincie Overijssel heeft in het kader van het Espoo-verdrag (het VN-verdrag over grensoverschrijdende milieueffectrapportage) ook afspraken om dit voornemen met Duitsland te delen en daar ook een kennisgeving te laten publiceren.

5.1.2 Raadpleging overlegpartners en betrokken bestuursorganen over reikwijdte en detailniveau

Het bevoegd gezag raadpleegt de overlegpartners en de overheidsorganen die bij de voorbereiding van het plan moeten worden betrokken over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Het raadplegen van de Commissie mer is niet verplicht voor de NRD-fase, het is besloten om dit uit te voeren. Raadpleging gebeurt door de Conceptnotitie Reikwijdte en Detailniveau, waarin de reikwijdte en het detailniveau van het op te stellen MER wordt beschreven, naar de overlegpartners en betrokken bestuursorganen te verzenden.

5.1.3 Reacties indienen NRD

De Conceptnotitie Reikwijdte en Detailniveau vormt ook het belangrijkste stuk dat in het kader van de bovengenoemde openbare kennisgeving ter inzage wordt gelegd, zodat door eenieder reacties kunnen worden ingediend. De termijn daarvoor is 6 weken.

5.1.4 Opstellen MER

De eisen waaraan het MER moet voldoen zijn beschreven in artikel 11.3 (planMER) en 11.16 (projectMER) van het Omgevingsbesluit. Sinds de invoering van de Omgevingswet op 1 januari 2024 wordt een onderscheid gemaakt tussen de eisen waaraan de planMER en projectMER moeten voldoen. Deze voor het merendeel overlappende eisen zijn:

- Het doel van het project;
- Een beschrijving van het project en de 'redelijkerwijs in beschouwing te nemen' alternatieven inclusief motivering voor de geselecteerde alternatieven;
- Welke plannen er eerder voor deze activiteit zijn vastgesteld en welke alternatieven daarin waren opgenomen;
- Voor welk besluit(en) het MER wordt gemaakt en welke besluiten met betrekking tot het project al aan het MER vooraf zijn gegaan;
- Een beschrijving van de 'huidige situatie en de autonome ontwikkeling' in het projectgebied;
- Welke gevolgen het project en de alternatieven hebben voor het milieu en een motivering van de manier waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven en een vergelijking van die gevolgen met de 'autonome ontwikkeling';
- Effectbeperkende c.q. mitigerende maatregelen;
- Monitoringsmaatregelen;

²⁶ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2024-7734.pdf>

- Leemten in kennis;
- Een referentielijst
- Een publiekssamenvatting (tevens in Duits beschikbaar te stellen).

5.1.5 Openbaar maken van het MER en raadpleging Commissie mer

Het MER wordt ter inzage gelegd en voor advies verzonden aan de Commissie mer. De terinzagelegging gebeurt in principe gelijktijdig met de terinzagelegging van de ontwerpvergunningen.

5.1.6 Zienswijzen indienen MER

Iedereen kan zienswijzen indienen op het MER tezamen met het projectbesluit en de ontwerpvergunningen. De termijn daarvoor is 6 weken.

5.1.7 Advies Commissie mer

De Commissie mer geeft eveneens een advies op de inhoud van het MER (toetsingsadvies) waarbij zij de ingekomen zienswijzen betrekken. Eventueel geven de zienswijzen en het advies van de Commissie mer aanleiding tot het maken van een aanvulling op het MER, bijvoorbeeld om een aantal zaken wat verder uit te diepen of nadere accenten te leggen.

5.1.8 Vaststellen projectbesluit

De provincie Overijssel stelt het projectbesluit (en de daarbij behorende toestemmingen) vast. Daarbij zullen de ingekomen zienswijzen en het advies van de betrokken overheidsorganen worden meegenomen. Het MER is onderdeel van die besluitvorming.

5.1.9 Bekendmaken besluit

De definitieve besluiten worden bekendgemaakt.

5.1.10 Evaluatie

Het bevoegd gezag evalueert de werkelijk optredende milieugevolgen en neemt zo nodig maatregelen om de gevolgen voor het milieu te beperken.

5.2 Vergunningen

Voordat met de uitvoering van de voorgenomen activiteiten kan worden begonnen, zijn er nog verschillende besluiten nodig. Deze kunnen ook onderdeel uitmaken van het projectbesluit. Er dient naar verwachting in ieder geval een omgevingsvergunning(en) te worden afgegeven voor de volgende activiteiten:

- Een bouwactiviteit (vier à vijf windturbines, onderstation, (aanleg)infrastructuur, etc.);
- Milieubelastende activiteit
- Flora- fauna-activiteit
- Wateractiviteit
- Natura 2000-activiteit

De daadwerkelijk benodigde vergunningen zijn onder meer afhankelijk van de uitkomsten van het MER.

5.3 Informatie en inspraak

Bij deze mer-procedure zijn twee formele inspraakmomenten:

1. Tijdens de terinzagelegging van deze concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau;
2. Tijdens de terinzagelegging van de ontwerpbesluiten en bijbehorend MER.

De provincie Overijssel zal de bekendmakingen en de terinzageleggingen conform de Wet elektronische publicaties (WEP) laten verlopen. Ook wordt via dat kanaal bekend gemaakt of en wanneer er een informatiebijeenkomst plaatsvindt. Na verwerking van de zienswijzen zullen de definitieve besluiten worden genomen.

Ter inzagelegging cNRD

In de periode van 4 februari tot en met 17 maart 2025 is de cNRD digitaal beschikbaar via www.overijssel.nl/loket/ter-inzage en als inkijkexemplaar op:

- Het provinciehuis van Overijssel, Luttenbergstraat 2, 8012 EE Zwolle
- Het gemeentehuis van Haaksbergen, Blankenburgerstraat 28, 7481 EB Haaksbergen

Heeft u de stukken gelezen en wilt u reageren? Dan kunt u dit kenbaar maken door tijdens de terinzagelegging een reactie in te dienen bij de Provincie Overijssel. Reageren kan op de volgende manieren:

- Dien een reactie online in via een webformulier (verwijzing te vinden op www.overijssel.nl/terinzage)
- Stuur een brief naar:
Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel
T.a.v. het procedureteam
O.v.v. 'Reactie Participatieplan en/of NRD Windpark Oude Buurserdijk'
Postbus 10078, 8000 GB Zwolle
Vermeld in uw reactie uw naam en adres, de datum en het onderwerp 'Reactie Participatieplan en/of NRD Windpark Oude Buurserdijk' en de motivering van uw reactie.
- Reageer mondeling door een afspraak te maken met een medewerker van het procedureteam van de provincie Overijssel via telefoonnummer (038) 499 88 99. Van uw mondelinge reactie wordt een verslag gemaakt, dat ter accordering en ondertekening aan u wordt voorgelegd.